

حضورِ نورؐ
ثبوتِ مرجِ نظامِ واملِ شاہکار

حضورِ ﷺ بشرنے کہ نورؐ

شہرِ ہاشمی
الکبریا

شہرِ ہاشمی
الحاج حافظ محمد حسین حافظ قادری ضوی

قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ

حضورِ نور سے نبوتِ مسیح پنجابی نظامِ ادب و ادب

حضورِ نور بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

استاد الشعر شاعرِ اہلسنت حافظ محمد حسین حافظ قادری رضوی
۵، برنی - ناظم آباد - فیصل آباد

اکبر نیکو

کتاب

پہلی وار

ایک ہزار

حضرت بشیر نے کہ نور نے

مئی ۱۹۵۷ء

دوسری وار

ایک ہزار

جولائی ۱۹۵۸ء

تیسری وار

ایک ہزار

جنوری ۱۹۶۰ء

چوتھی وار اضافے نال

ایک ہزار

اکتوبر ۱۹۷۷ء

مصنف و طابع

حافظ محمد حسین حافظ

ناشر

ایم اے نیاز احمد صاحب

کتابت

شریف قادری

صفحات

۹۶

سائز

۲۲ x ۱۸

50/- روپے

پریم

اکبر نایک پبلشرز

Ph: 7352022 لاہور

دربار رسالت دے پہلے شاعر اپنے آفت و مولا

حضرت حسان بن ثابت

رضی اللہ تعالیٰ

(جنہاں نوں حضور دی موجودگی وچ کفاراں نوں شرعاں وچ جواب دین دی
سعادت نصیب ہوئی اے)

دے حضور وچ حضور بشیر نے کہ نور نے کتاب بڑے

ادب تے احترام دے نال پیش کرنا والا۔

آقائے حسان و امتداد

حافظ محمد حسین حافظ

آواز

ہرگز، دوستو تے عزیزو! خدا کرے کہ میری آواز تہاڈے تیک پہنچ جاوے
میں اپنے جذبات دا مکمل خاکہ تہاڈے سامنے پیش کر سکاں۔ ایہہ کتاب جیہڑی کہ تہاڈے
ہتھاں وچ لے — ایہہ دے وچ حافظ محمد حسین حافظ
ہوراں نے اپنے سچے عقیدے دا اظہار کیتا اے۔ پیٹھتے گندے عقیدے رکھن والیاں
لوکاں توں اک روشنی دی کرن دکھاتی اے جیہڑے بدعتاں تے تعصبات دے جوں وچ
اپنی عقل سلیم توں وی کھو بیٹھے نے۔ خدا کرے اوہ وی اپنے گریبان وچ منہ پلکے
ذرا سوچ دیا توں کم لیں۔ تاکہ انہاں توں خدا دے بعد کوئی ہمد جیڑی نظر آوے تے
جے اوہناں پیٹھ کنڈیاں توں سوچ دیا توں دے باوجود وی اپنی پیٹھ نظر نہ آوے
تے فیر ایہہ دے وچ کسے ڈاکی قصور اے۔

ایس کتاب وچ جیہہ ناں حضور البشر نے کہ نوکھے رکھیا اے جیہڑی پڑھن
دے بعد ای کوئی اندازہ کیتا جا سکدا اے۔ جیہاں دوستان دی نظر وچوں ایہہ حقیر تحفہ
گذرے ساڈی دعا اے کہ اللہ تعالیٰ انہاں توں سمجھن دی توفیق دیوے تے اپنے حبیب
دے صدقے ساڈے گناہاں توں معاف کرے۔ آمین تم کہن!

تہاڈا

بابا عمر دین الفت

صدر پنجابی بزم اور فیصل آباد

نکھیرا

حضور صلی اللہ علیہ وسلم دے ربی نورسوں دا ایہہ مطلب نہیں کہ حضور خدا دے
نور دا اکھٹا نہ۔ نہ ایہہ کہ وہی دا نور حضور دے نور دا مادہ اے۔ نہ ایہہ کہ حضور خدا
دی طراں آنری، ابدی، ذاتی نور نے ہر اکہ شرک کفر لازم آوے صرف مطلب ایہہ دے کہ حضور
صلی اللہ علیہ وسلم بلا واسطہ رب کوں فیض کرن والے نے تے ساری مخلوقات حضور دے مال
رب ذافین بین والی اے۔ جس طراں اک چراغ دوجے چراغ نال جلا کے تے فیر ہر نہاراں
چراغ جلا لیتے جاندے۔ اک شیشہ سویدج دے سامنے رکھو کہ اوہ چمک جاوے۔ پھل و مٹوں
ادھناں شیشیاں توں کوئی چمکے۔ منہیر کوٹھڑی وچ نے تے ایس شیشے دے عکس نال سارے
شیشے جگمگاؤن لگ پین گئے۔ ایہیوں ایہہ ظاہر ہویا کہ پہلے شیشے وچ ناں تے سویدج آوے
کے آگیا نہ اوہ کوئی منکر شیشے وچ کٹ کے سا گیا اے۔ بلکہ ہویا ایہہ کہ پہلے شیشے
نے بلا واسطہ سورج کوں روشنی لئی۔ باقی شیشے اوہی روشنی نال چمک پئے نے
ایہی ایہی مثال سمجھو جس طراں اللہ تعالیٰ نے فرمایا حضرت آدم علیہ السلام دے واسے وچ
وَلَقَدْ خَلَقْتُمْ فِيهِ مِنَ التُّرَابِ فَقَعَوْا لَكَ سَاجِدِينَ

ترجمہ: (اور جب میں انہیں درست کر دوں اور ان میں اپنی روح پھونک دوں تو تم سب ان
کیسے سجدے میں گر جانا)۔ دوسری جگہ فرمایا حضرت عیسیٰ علیہ السلام دے بار وچ کہ عیسیٰ
علیہ السلام رب دی روح نے۔ ایہہ مطلب ایہہ نہیں کہ حضرت عیسیٰ رب دی روح دا ٹکڑا یا جز
نے۔ معاذ اللہ تے ایہناں بے دنیاں دے ماغاں دا اندازہ لاؤ جیہڑے کہندے تے تیں
رب دے نور وچوں کنڈے او تے ایہہ مطلب ایہہ ہویا کہ رب نے اپنے نور دا اکھٹا کٹ کے نبی توں
دے دتا۔ جس طراں کسے جاہل نے ایہہ شعر اکھیا اے۔

حضرت نور رب جوں عقیدہ ساڈے بھائیاں دا
جیسی پت رب عقیدہ اے عیسا بیاں ا
گویا ایس گل وچ دو فوٹن اک یک نے
لفظ و کھو دکھ تے مفہوم دو نہ دے اک نے!
حافظ محمد حسین حافظ

نویں مسرت

ناظرین کرام! حضورِ بشیر نے کہ نور نے کتاب بفضلہ تعالیٰ تقریباً ستاروں
قد ہیماں پھول پر انیاں نظماں توں علاوہ نویاں دیواں مضموناں نال بن سنور کے فیروز بازار
درج آئی لے۔ میریاں دوسریاں کتاباں نور دی بارش، ہیرییاں دی کان،
رجستاں دی کان، وی پھپ کے بانار درج آگیاں نے۔ میری شاعری دیواں ابتدائی
تصنیفاں ایہوی نے۔ جیہڑیاں مجبوریاں دی وجہ توں ایناں چوٹیں پھپ سکیاں۔
اکثر دستاں دے سیکڑے خطوط ایہناں تصنیفاں بارے نیوئل آؤندے رستے نے۔
کئیّاں کم فوازاں توں ایہناں مجبوریاں توں جو ابی خطاں دے ذریعے آگاہ کردتاسی
جہناں تچناں توں میں خطاں دے جواب نیں دے سکیا۔ انہاں و توں محدث چاہناں داں
ایہ چارے تصنیفاں حضور نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم دے گستاخان دے جواب درج لکھیاں
گتیاں نے۔ ناظرین سائے فیصل یاد درج اک شاعر کوہب تے بوجھل فطرت دا جمیاں ہویا
جیہدا ناں سعید الفت اے پر سرتوں پیراں تیک کتاب تے حضور دا گستاخ اے
ایں کتاب تے بے ادب دیاں نظماں کاٹورا پورا جواب انہاں تصنیفاں درج و تالیا
حضور دے نور تے مکمل بحث، حضور دی بے مثل بشریت تے مکمل بحث
حضور دے علم غیب تے مکمل بحث، حضور دے حاضر ناظر ہون تے
مکمل بحث، انہاں چوہناں کتاباں درج کیتی گئی اے۔ ہاں الفت خیت دی گندیاں
درج ایہدا پوسٹ مارٹم دی کیتا گیا اے۔ ناظرین! نینوں گلگی طراں ایں گل دا احساس آ
کراک ادیب یا شاعروں ایہہ زرب نیں دیندا کہ انسانیت توں گہرے ہونے نازیبا الفاظ
غلاظت آؤد فقرے اپنی شاعری درج استعمال کرے۔ فیروز جیہا شاعر جہتوں
مدحت مصطفیٰ دی عظیم عظمت نال شنگایا گیا ہووے، جیہدی شاعری داسنگار ای
نعت رسول ہووے، ایسی غلاظت آؤد زبان استعمال کرے تے بہت ای بُری گل اے

دوستو! اصل حقیقت ایہوے کہ میں الفت مرقد دیواں اوہ گندیاں نظماں
پڑھ کے بڑا چر صبر کیتا لے جیہڑیاں ایں لعین نے میرے بارے لکھیاں نے۔ آخر اک دن
میں ایں لعنتی الفت نال خود ملاقات کیتی جیہدی عینی شاہد پاکستان دے ممتاز شاعر جناب
الحاج صاحب محمّد چشتی صاحب وی نے۔ میں الفت توں مخاطب کر کے اکھیاں الفت جی لکھیں
غیر مقلد و مافی اوتے میں پکا ٹھکا سستی آں۔ تہا نوں وی حق حاصل لے کہ اپنے عقیدے دا
اظہار کردتے میرا وی حق بن دلے کہ میں اپنے عقیدے دا اظہار احسن طریقے نال
مؤدب نے مستمتہ الفاظ درج کراں۔ پر ایہہ جیہڑے تھیں کسے دی ذات تے حملے
کر دے اد ایہہ جیہڑے گل نیں۔ فیروسیاں ایسیاں گندیاں گالاں شعراں درج کدھ جانے اد
جیہڑیاں اک کجیہڑے کی جیہڑی کجیہڑی کدھن لگا شرم کھا جاوے۔

تھیں بے غیرت نظم (چمکدے تاسے) کتاب درج لکھ کے نئے گالاں دی
آخر کجیہڑی اے۔ میں میں ایں نظم دا جواب جندوں دی لکھاں گتے میں کجیہڑی گھٹ کئی
ایں۔ گالاں تے نینوں دی کدھنیاں آؤدیاں نے ایہہ کجیہڑیاں کسے ثقات و چوں لکھنیاں
پنیاں نے۔ پر اک ادیب شاعر دی ایہہ شان نیں کہ ایہی ہی میہودہ شاعری کرے۔

جواب درج الفت ہو رہی جناب صاحب محمّد چشتی صاحب وں منہ کر کے اکھن لگے
میں دوسرے ایڈیشن درج یاتے ایہہ نظم کتاب وچوں کدھ دیواں گا۔ یاں کسے رنگ
درج ایہدا انالہ کردیواں گا۔ تہاڈا میرا وعدہ رہیا۔ نیں بالکل مطمئن کرہو۔
ایں گل توں گھٹ توں گھٹ دس بار آں درج ہو گئے۔ پر آج تیک ادب
کتاب وچوں نیں نکل سکی۔

میں ہن مجبور ہو کے ایں نظم دا جواب ایں کتاب دے اخیر درج دے
چھڈیا اے۔ مجاہدین ادب نظم میری طبع دے خلاف ای لے پرا دس منافق
نوں ہن ایہہ دس چھڈیا اے کہ ہمیشہ کھوہ وچوں اپنی آواز دا رای زولا سنائی
دیندا اے۔

ایہہ نظم کھن دی میں ایں واسطے وی جسارت کیتی اے کہ حضور دا گستاخ

اے۔ ایہ جو گستاخانِ نول اللہ تعالیٰ قرآن پاک و بیابانِ گن کے گالیاں
کڑھدا اے۔

حضور پاک و اعلیٰ ہندیاں ہویاں میرا دی حق اے کہ میں اپنے آقا دے
گستاخانِ دی چٹکی طراں مرقّت کراں۔ دعا کرو اللہ تعالیٰ میری ایس کوشش نول
منظور فرماوے۔ آمین ثم آمین !

حضور دی بارگاہِ دامگ

حافظ محمد حسین حافظ

۱۹ ستمبر ۱۹۷۷ء

فہرست

۵۵	وہابیوں دی پنچایت	۱۰	قلم
۵۸	گودا آمنہ دے نوری کھل آیا	۱۳	پنجابی رنگ
۶۱	شاہ احمد رضا خان صاحب	۱۵	کالی کھلی
۶۲	قبلہ محمد سوار احمد	۱۶	حضور دے ہتھ مبارک
۶۳	علا مر عبد الغفور نہاروی	۱۷	حضور فشرنے کہ نور نے
۶۹	مناظر اعظم محمد عمر	۲۸	ایس بی پاک دامیلہ کروانا لیں
۷۲	سید پیر شیر سرکار دھوا شریف	۴۶	نوسو چونا کھاکے پیچ نول چلی
۷۴	بے لگام ضیاء القاسمی	۵۱	پھچتے بڑے پھانتی کیوں بڑے
۸۵	نول گستاخے میں نعت خوان حضور	۷۹	بے غیرت
۸۸	عرشاں دی سیر	۸۱	شوہداتے مکینہ

فلم

جدوں قلم نوں قدرت نے حکم کیتا لکھ عرش اُتے اک وار کلمہ
 بڑے غور دے نال تے ادب سیتی پڑھیں فیہ توں تال پیار کلمہ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تک لکھ کے بولی قلم ایہہ عرض گزار کلمہ
 ایہہ جو نال محمدؐ وَا نال اُفدا ہے ایہہ کون ایہہ کیہا پکار کلمہ
 بارگاہ الہی تھیں حکم ہو یا اوگستاخ بے ادب نادان قلمیں
 خبردار نہ کر دراز آبدی رکھ متا بوسے دج زبان قلمیں

تینوں گل ایہہ بچپن داسحق کوئی نہیں لکھ اوہ جوہاں سنا فدا میں
 فی توں کی جلنے اس دج راز کی اے ایہہ جو نال اپنے نال لکھا وندا میں
 اپنے سوہنے توں دفتیں میں جیویں اینویں نال وی جدائیں چا ہوندا میں
 نہ ایہہ لوح نہ تیرا وجود مہند اے نہ ایس دا نور بنا وندا میں
 توں پئی میرے محبوب نوں کون آکھیں فی توں کون ہوویں کون کہن والی
 تیرا پھٹ جلتے بھڑیئے منہ بھڑا رہویں دج جہان دے منہ کالی

لکھ اگے محمد رسول اللہ ایہہ میرا بے مثل محبوب وی اے
 مٹھ قدیم توں طالب ہاں میں ایہدا میرا واحد ایہہ سوہنا مطلوب وی اے
 خادم خوراں تے ملک غلمان گوے شہنشاہ شمال و جنوب وی اے
 روح انبیاء دی جان اولیاء دی فخر عیسے تے موسیٰ یعقوب وی اے
 خاطر ایس پیارے وی اے قلمے کن کہہ کے دنیا بناواں گائیں
 بناناں تھماں دے فلک نوں کھرا کر کے تھلے زین وافر ش بچاواں گائیں

سُن کے قلم و چاری تھرا اُمّھی ایہم آوازاں جبار قہتار دیاں
 سرسجدے چوٹ کے کہن لگی کہنوں ساراں سُن ایس اسرار دیاں
 صدقے ایس محبوب دے یا مولا بخش غلطیاں دے خطا کار دیاں
 کئی سو داو جہ پاک دُود پڑھیا آئیاں غیبوں نداواں غفّار دیاں
 جیکر واسطہ پیارے دا پایا ای جا ہو گئی اے مَن نجات تیری
 جے نہ واسطہ سوہنے دا پاؤندی توں حشر نیک نہ بچھا بات تیری

فے اک ہو رہیں بخشاں تاج تینوں سر کسے دے اُلبانہ تاج ہو سی
 چو داں طبقات دے شاہی نظام اُتے تیرا حکم ہو سی تیرا راج ہو سی
 حافظ جیسے ادبیاں تے شاعران نوں تیری قدر ہو سی تیری لاج ہو سی
 قلم جہنوں دی قلم توں کر دتا ساری عہد نہ اوہلا علاج ہو سی
 ہاں ایہ ضرور توں یاد رکھیں دیواں میں مٹا ایہہ شک تیرا
 اوناں چہر نہ دُئیں گی کم قلم
 جتناں چہر نہ وڈھے کوئی نک تیرا

اشعار فارسی

معراج میں جبریل سے کہنے لگے شاہِ اُمّ! تو نے دیکھا ہے جہاں تبار و تو کیسے ہیں ہم
 کہنے لگے رُوحِ الامیں اُمّ جبریل تیری قسم - آفا تھا گردیدہ ام ہر تبار درزیدہ ام
 بسیار خوباں دیدہ ام لیکن تو چیزے دیکھ رہی

پنجابی رنگ

مُصطفیٰ محبوبِ رب فخرِ عجم سوہنے نبی
 معراج والی رات نوں پوشاک پا کے جنتی
 نورِ نوری چہرے اُتے سہرہ بٹھیلیں دا
 بیٹھ گئے بن مٹھن براق اُتے محمد مُصطفیٰ
 ارد گردے لایا جھڑٹ نورِ ملکاں پیاریاں
 چن دے گردے جیویں جھڑٹ ہے لا با تاریاں
 نور دے گردے سی پایا نوریاں نے شورِ آئیوں
 شمع تے پروانیاں دا ہوندا اے زور جیوں

مُشک تے کستوریاں دی قدرتی برسات سی
 سوہنیاں ستاریاں تھیں چمکدی پٹی رات سی !
 مَرَجَا صِلْ عَسَلِ اِيهہ چار سو نعمات سی
 چَن دی دی روشنی لاڑھے دے اگے مات سی
 نعمہ خواں قدسی ملائک رقصاں ہر اک موری
 فرش توں نے عرش توڑی نور نور و نور سی
 میرے محمد مصطفیٰ محبوب رب نور مستیں
 فراوندے جبریل نور سن گل اے روح الایں
 دیکھے توں پھر کر کے سارے سب نہیں تے آسماں
 سوہنے سوہنے تے سُنکھے دیکھے نے اندر جہاں
 میرے بارے دی توں اپنی رائے ڈالہا کر
 میں ہاں لگدا تینوں کیسا سچو سچ گفتار کر ؟
 سُن کے ایہہ گل ادب سیتی آکھدے روح الایں
 تیری سو نہر اے نہر جہیں دیکھے نے کئی سوہنے جہیں
 شک اس دے درج نہیں پھر ہاں میں ستے آسماں
 دودھ توں دودھ میں جہیں دیکھے نے آفتاب جہاں
 پر حبیب دو جہاں دعویٰ میرا پر زور اے
 توں چیز ای کچھ ہو راں تیرا شان ای کچھ ہو ر اے

کالی کملی

کر دیا وہدیاں پاک قرآن صفتاں جیٹری منڈھے تے سوہنا سجائے کملی
 نوری نوری منزل دی شان والی موتی رحمتاں والے لٹائے کملی
 سچی ہوئی محبوب دے شانیاں تے کائنات نوں وجد لبائے کملی
 سوہنی سوہنی نورانی تے من موہنی ہر اک عاشق دے دل نوں بھائے کملی
 اپنے دامن درج کیے خادماں نوں عجب عجب ای رنگ پڑھائے کملی
 صدقے جاواں میں سوہنے دے خلق اتوں جیٹرا دشمنال ہٹھے چھائے کملی
 والفجر لیسین دی صفت والی گنہگاراں دے عیب چھائے کملی
 روزِ حشر غلاماں دے سراں تے دی آ آ کے کرے گی سائے کملی
 ایس کملی نے کیتی مخلوق کملی چنگی بھلی نوں کملی بنائے کملی
 جیٹھے مویں نے پائے سی طور اُتے
 جلوے حافظ اوہ پئی دکھائے کملی

حضور دے ہتھ مبارک

صفت کراں حضور دے ہتھال دی کی وانگ چمکدے چن حضور دے ہتھ
مولانا مکان تے سد کے تے دنا عالم دا دھن حضور دے ہتھ
لکھاں کافراں تائیں سمجھاؤن خاطر کر دے چن دوکھن حضور دے ہتھ
دستاں حافظ کی خوبیاں ہتھال دیاں
چشمے جاری کر دے من حضور دے ہتھ

حضور دے پیر مبارک

انہاں پیراں دی کراں تعریف کی یں جیہڑے پتھراں نوں موم بناندے پیر
اوس جگہ دی رب بے قسم کھاند اجیہڑی جگہ تے لگدے جاندے پیر
لکھاں بھاگ اس مٹی نوں لگ جاند جیہڑی مٹی اتے تہسین آوندے پیر
حافظ انہاں نوں عرش نے چٹیاں سی
توں کی جلنے کی قدر رکھاوندے پیر

حضور بشتر نے کہ نوں نے

اٹھ اٹھ دلا ذرا پتھراں نوں سنجال کے !! عقل تے شعور والا دیوار کھیں ہال کے
پھیس نہ توں پھیریاں عقیدیاں چمکدے ویکھیں پھٹ جادو نہ ایہہ ہتھ دھڑکدے
اپنا عقیدہ ویکھیں من چوں بھلا میں نہ
دین دیاں داکوآں دے مگر لگ جائیں نہ
زہیں سشیار ہو کے دھوکا کتے کھائیں نہ رہیرے جی زندگی نوں گھسے چہر لائیں نہ
اپنے عقیدے والے جھنڈے لہروندارہ پڑھکے درود سونہنے نبی نوں پچاؤندارہ
حضرت صدیق فائے قول نوں دہروندارہ !
چم چم گوٹھیاں نوں اکھیاں تے لاؤندارہ

۱۔ حدیث شریف :- ذکر الہی فی الفردوس من حدیث ابی بکر الصدیق رضی اللہ عنہ
لما سمع قول المؤمن اشهد ان محمداً رسول اللہ الخ
ترجمہ :- وہی نے فردوس میں ابو بکر صدیق رضی اللہ عنہ سے روایت کی سرکار نے جب مؤذن کا قول
اشهد ان محمداً رسول اللہ سنا اپنے کلمے کی انگلیوں کے باطنی حصے کو چوما اور انگوٹھوں کو یاد دہانہ
نے فرمایا جو شخص میرے اس پائے کی طرح کرے اس کیلئے میری شفاعت واجب ہوگی۔ نیز یہ واقعہ شامی جلد اول
صفحہ ۲۶۶، تفسیر البیان جلد ۲ صفحہ ۴۱، موضوعات کبیرہ علی قاری صفحہ ۶۲ میں بھی موجود ہے۔

نعرے یار رسول اللہ والے توں لگاؤندارہ حاسداں دے سینیاں چر گوہر پہ چمکے پائندارہ
خشر و بہار ایا در کھیں جدوں آویگا حضور دیاں منکراں دا بیڑا ڈب جاویگا

سو منے نبی بنال کے سچھپنی نہ بات اے
حضور دے وسیلے نال ہوونی نجات اے

دُعا سوجا بٹر دل نے ایہ بول کے پور اُپوڑا دُساں گاہاں توں میں تول کے
دینے انہاں لوکاں توں جواب میں ضرور ہے جیہڑے کہندے دُساں پُشترنے کہ نور نے

ہر گل دُساں گاہیں انہاں توں سنوار کے
دوہ پانی و کھو و کھ کر اں گانار کے

فکر نہ توں کریں میں نہ کہے کو لوں ڈراں گا ہر اک حاسد وائیں گھر پورا کر اں گا
جھوٹے موٹے ہوئے نہ نہیں شجریں واں آئیاں سمجھاواں گاہاں ویتاں سمجھاواں گا

حدیثاں دکھلاواں گا ولبلال دینداجاواں گا

انجیاں نوں نور وائیں چاننالاں دکھاواں گا

۱۔ حدیث شریف: فصعد الرجال والنساء فوق البيوت وتفرق
العلماء والخد في الطريق ينادون يا محمد يا رسول الله - يا محمد
يا رسول الله - مسلم شریف جلد ۱ ص ۲۱۹

ترجمہ:-

نور نے حضور میرے ایمان اے آپ دای نور نال جگت جہان اے
ذستے دے رچ نبی دای نور اے آپ دای نور وائے سارا ایہہ ہورا

پتا پتا آپ دے ای کلمے سناؤندارے
بلبل آپ دے ترانے پیا کاؤندارے

آپ دی غلامی چہ مانیاں دی شاہی اے آپ جیہڑے بنے اوہدی بن گئی خدائی اے
عرش فرشتے اوہ نام دی دہائی اے قدرہ دے سوئے دای نور فاشیدائی اے

آپ دے نوریدار ب فرماؤندارے
قسم خدا دی لیختے کوئی نظر آؤندارے

۲۔ قد جاءكم من الله نور و کتاب مبين ۱۔ قرآن شریف۔ پ
ترجمہ:- بیشک اللہ کی طرف سے ایک نور آیا اور روشن کتاب۔

حضور دا نور حدیث پاک دی روشنی و رچ

فقد اخرج عبد اسحق بسندہ عن جابر بن عبد الله الانصاري رضي الله عنه
قال يا رسول الله - باني انت - اُمِّي اخبرني عن اَوَّل شَيْءٍ خَلَقَ اللهُ قَبْلَ الْأَشْيَاءِ قَتَالَ
بِيدٍ وَبِالْقَدَمِ مَا كَانَتْ حَيْثُ شَاءَ اللَّهُ وَلَمْ يَكُنْ فِي ذَلِكَ الْوَقْتُ لَوْحٌ وَالْقَلَمُ وَالْحَقِيقَةُ
وَلَا نَارٌ وَلَا مَلَكٌ وَالْأَسْمَاءُ وَالْأَرْضُ وَلَا شَمْسٌ وَلَا قَمَرٌ وَالْأَنْسُ وَالْإِنْسُ فَلَمَّا أَلْزَمَ
اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يَخْلُقَ الْخَلْقَ قَسَمَ ذَلِكَ النُّورَ لِعَجَّةٍ (الحج) الْفَتَاوَى حَدِيثُهُ ۱۱ مطبوع مصر
ترجمہ:- عبد الرزاق اپنی سند کے ساتھ جابر بن عبد اللہ سے اخراج فرماتے ہیں۔ کہتے ہیں میں نے عرض کی
یا رسول اللہ آپ پر میرے والدین قرآن ہوں مجھے خبر دیجئے سب پہلے کوئی چیز اللہ تعالیٰ نے پیدا کی۔ فرمایا
(باقی اگلے صفحہ پر)

(تفسیر حاشیہ گزشتہ) اپنی قدرت کے ساتھ ہر جہاں ہے گھومتا ہے۔ میرے نور کو اس وقت پیدا کیا جس وقت نہ لوحِ حق نہ قلم اور نہ جنت نہ دوزخ نہ فرشتے نہ آسمان نہ زمین نہ سورج نہ چاند نہ انسان اور نہ جن۔ پھر جب اللہ نے مخلوق کو پیدا کرنے کا ارادہ کیا، اس نور کے چار حصے بنائے وغیرہ۔
نوٹ :- یہ حدیث تفسیر الطیب کتاب میں اشرف علی تھانوی نے تفصیل کیا تھا بیان کی ہے۔
تمام مفسرین کرام نے من اللہ نور سے مراد حق کا نور ہی لیا ہے چند تفاسیر کے نام ملاحظہ فرمائیں :-
۱) تفسیر المیزان جلد ۱۱، ۲) تفسیر روح البیان جلد ۳۹، ۳) تفسیر صاوی شریف جلد اول ص ۲۳۸، ۴) تفسیر حلیہ شریف ص ۹۴، ۵) تفسیر فیضی شریف جلد اول ص ۳۲۹، ۶) تفسیر ابن جریر ص ۸۴، ۷) تفسیر کبیر جلد اول ص ۵۶۶، ۸) تفسیر راجدی جلد دوم ص ۲۳۳۔

قاریوں نے کراہے حضور کے نور کے ثبوت میں مزید حوالہ جات میری (چھپ چکے) کتاب میں ملاحظہ فرمائیں۔ (حافظ)
لکھ چکے تو اصل وجود آدمی از نخست و گہر چیز موجود شد فرع ثلث (شیخ سعیدی)

اشعار حاجی امداد اللہ مہاجر مکی
سب دیکھو نور محمد کا۔ سب طرح ظہور محمد کا۔
وہ منشا سب آسمان کا ہے وہ حضور پاشا کا،
وہ منظر ہر دو خفا کا ہے سب دیکھو نور محمد کا۔
کلیات امدادیہ ص ۱۶۲

سرورِ عالم محمد شاہ دیں پیشوائے اولین و آخرین
ذات پاک ان کی نہ ہوتی پیدا کر۔ ہوتے کب ارض و سما جتن و بشر
(کلیات امدادیہ ص ۱۶۲)

عقلی دلیلِ نال نور و اثبوت

عقل دلیلِ اک سنائیں بول کے سنو ذرا دل ویاں کھڑکیاں نوں کھول کے
نور کبند او پنوں جیہر اخو ظاہر ہو کے ہو راں نوں وی ظاہر کئے ٹی پڑھے
نہیرے مریج لمپ جڈں کوئی وی جگا نڈا

اوی رہی روشنائی نال غیر نظر آؤند لے
اکھال وچ چمکدا ہوا ایہی اک نور لے اچھی بُری چیز نوں ایہی پکھڑا ضرور لے
ایہہ انظران واسمجھ ہیر بھیرا لے چاننا ایہہ دن والا اٹھے لئی ہنہیرا لے
ایسے طراں جگ نور نبی نوں ہے جان دا

جیہر انہیوں من دا اوہ قاتل ہے ایمان دا
خود ہے چمکدے تے ہو راں نوں چمکایا
نور دے کوں آپ کلمہ پڑھایا
جیہر جیہر آپ دیاں قاتل چہ آیا
تے سمجھ تے پتھراں نوں پانی تے ترایا

رکھاں کوں آپ نے سلام کر وایا لے
گنگیاں دے تائیں دیکھ بولنا سکھایا

ہم فانہا لا تعمل الا بصار و لكن تعمل المطلوب اتق في الصدور۔

ترجمہ :- سو یقیناً وہ نہیں ہیں اندھی آنکھیں ان کی اور لیکن انہیں ہو گئے ان کے دل وہ دل جو سینوں میں ہیں۔

یکہرے فس نور سلطان نہیں سی جان دے
زین نہیں سی جان دے کہ فلک نہیں سی جان دے
طائر نہیں سی جان دے حیوان نہیں سی جان دے
انسان نہیں سی جان دے و غلمان نہیں سی جان دے

آپ نے چمکایا آکے مکہ دیار نوں

دنیا دے ہر اک در و دیوار نوں

کتبہ معظمہ دے نقش و نگار نوں! مدینہ منورہ دے گلیاں بازار نوں

حلیہ ویاں عظمتاں دے گیت گاندے آئینہ دی گودی دیاں صفائاں سنانے

شمع جہنم آہ سوہنے نور بخشیں چمکائی اے

اوہدی عرش فرش آتے پھیلی روشنائی اے

روشن ہے نہ کہ ساہ عرب و مقام نوں جان دانہ کوئی کدی کسے دوی نام نوں

مدینہ منورہ نوں مکہ عظمیٰ نوں حلیہ دی بلندی نوں آئینہ دے نام نوں

چمکتی سب نوں حضور دے ای نور نے

تاہیوں عرش فرش آتے سب مشہور نے

۱۔ قرآن پاک پارہ ۲۲ نسراجا منیراً ۵ ترجمہ:-

امداد السلوک (رشید احمد گنگوہی) منیر نور ہندہ را گویند

گستاخاں دی مت و بکھو

تہا نوں کھوے طوطے انگٹھے اہرے پھیلائے
اک لفظ لبشر و زبان تے پڑھایا
لَبَشْرُكُمْ طیس رتی جان دے او
مِنَ اللّٰهِ نُوْرٌ وَلَوْ لَظُنَّ جَرَانْدَاو

وڈا بھائی اپنا حضور نوں بناندے او

نبی دیاں بیویاں نوں بھائیوں سدا دے او

لکھ لکھ لعنت تہا او ایہو جے ایمان
ایہو جے عقیدے اتے امتی سدا تے

۲۔ قُلْ اِنَّمَا اَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحٰى۔ (قرآن پاک)

ترجمہ:- فرما دیجئے کہ میں تمہارے جیسا بشر ہوں وحی کی جاتی ہے میری طرف۔

حدیث شریف:- قال انی لست مثلكم انی اطعمہ و استقی۔

ترجمہ:- فرمایا (حضور نے) بیشک میں تمہاری مثل نہیں ہوں۔ بیشک میں کھلایا اور پلایا جانا ہوں۔ (صحیح مسلم شریف جلد اول ص ۳۵ مطبوعہ دہلی۔ اور ابوداؤد حلیہ جلد اول ص ۳۲۹ مطبوعہ دہلی)۔

۳۔ (ف) یعنی انسان آپس میں سب بھائی ہیں جو بڑا بزرگ ہو و بڑا بھائی ہے سوا اس کی

بڑے بھائی کی سب تعظیم کیجئے۔ معلوم ہوا کہ اولیاء، انبیاء، ائمہ و امام زادہ سیرت شہید

یعنی جتنے اللہ کے مقرب بندے ہیں وہ سب انسان ہی ہیں اور بندے عاجز اور ہمارے بھائی

مگر ان کو اللہ نے بڑائی دی وہ بڑے بھائی ہوتے۔ (تقویت الایمان ص ۱۵ مطبوعہ دیوبند)

ایک اور عبارت:- اگر صاحب تقویت الایمان نے پیغمبر خدا کو بڑا بھائی کہا تو شرعاً

کیا گیا کیا۔ (تذکرہ الاخوان بقیۃ نقیۃ تقیۃ الایمان ص ۲۲ ترجمہ کتب خانہ دیوبند)

۴۔ ترجمہ:- اللہ تعالیٰ فرماتے ہیں کہ حضور کی بیبیوں کی مثال نہیں۔ بدعقیدہ کہتے ہیں کہ

معاذ اللہ حضور ہماری مثل ہیں۔ اسی نسبت کے ساتھ میں نے کہا ہے کہ اگر حضور آپ کے بڑے

بھائی ہیں تو حضور کی بیویاں رشتے کے لحاظ سے آپ کی بھائیاں ہی ہوں گی۔ حافظ

نشر ہو وایدان کدی آکھوں نہ کھلو کے
دُب جاول چھنی چہ نک نول ڈلو کے

بے دیناں نول اللہ نول منہ توڑ جواب

دیکھو ذرا کدھکے تے سہو آخواب نول
غور نال ستودرا اللہ سے جواب نول
ہم پرہیزگار لبتی شاہ و تران این
حضور دیاں بیویاں دی شان دایان این

حضور دیاں بیویاں نول ربی فرمان این

جگ دیاں عورتاں توں دکھری ہی شان این

جیمہ اکھنڈا بھائی ادھ خامی ہے ایمان مچ
نئی پیاں عورتاں جی عورت نیں جہان مچ
تسبیں مُٹکھم والا وردای پکایا
ہور کچھ نظر نیں قرآن ورج آیاے

مُٹکھم رب نہیوں خود فرمایا رسی

بلکہ حبیب دی زبانوں اکھوایا رسی

کہن داکہان وی سمجھو اک راز رسی
دانشمندان واسطے مقام پرواز رسی
لبش مُٹکھم تاہیوں فرمایا رسی
انھیاں نول راہ مستقیم دکھایا رسی

ہم لیسلمو اللہی لیسلمو کاکھد مین ۱۱ لیسلمو -

ترجمہ :- حضور کی بیویوں کو گوروں کی عورتوں کی مثل نہیں ہو۔

کہیا میرے امتی پلکھے ورج رہن نہ
نیوں پت رہا ایہہ عسی وانگول کہن نہ

تسبیں مُٹکھم والا وردای بنا لیا
مین اللہ نور والا قصہ می مکا لیا
سایہ کدی دٹھا دسو کسے حضور دا
ٹھوس ہے دلیل سایہ بندا نہیوں دا

شیطان دی حالت میں جہان ورج

کہہ کے ابلیس خاکی آدم تائیں مویا رسی !
ایسے طراں اوس ی ایمان تائیں کھویا رسی

ادھ وی ہن دل مچ کھنڈا تے ضرور
سجدہ نہ کیتا ایہہ تے میرا ی قصور

جہان داسے اووول میں کم دی حقیقت نول

گلے مچ پافنڈا نہ ریدی میں لعنت نول

خاک خاکی کہہ کے میں خاک ورج رلیا
بخت میرے مائے رسی میں اوس ویلے بھلیا

پینڈا ہار گلے مچ میرے کم نیک دا
اوس ویلے آدم آگے متھے نول جھیک دا

گستاخان دی حالت خشر و میدان ورج

ایسے طراں سمجھو لو تہادی وی مثال
خشر والے دن ہونا بہت بُرا حال

لفسی نفسی جڈں ساسے نبی فرمان گے
آپنیاں امتاں نول سب بھل جان گے

مقام محمود وچ نبی اودوں جان گے
سلسلہ شفاعت والا شروع فرمان گے

کوڑا لے جام بھر بھر کے پلان گے خادماں پیاسیان پیاسیان بھجان گے
دور خن فرشتیاں تیل آتی پھران گے کالی کالی کالی چہ پھڑکے چھپان گے

صراط آتے آن گے میزان آتے جان گے

خادماں نوں جنت والا رستہ دکھان گے

اوہو کجھ ہووگا جو تہی پاک چاہن گے ہر اک گل آپ رب نوں منان گے
رَبِّكَ فَتَوَضَّعْ شَاهِدُ تَرْآنِ ایں رب دی رسول نال کیتی ہوئی زبان ایں

شان مصطفائی ویکھ اودوں پچھتاہیں گا

وانگ ابلیس سر حشر کر لائیں گا

کیڑے منہ نال سوئے نبی کول جائیں گا کیڑے توں عقیدے چھن دکھلائیں گا
بے شرماں شرم نال اکھاں نہ اٹھائیں گل دھکے اتھے کھائیں گاتوں دھکے اتھے کھائیں گاتوں

شان اتھے ظاہر ہونی آپدی ضرور اے

فیرتینوں پتہ لگو بشر اے کہ نور اے

لعنہ والسوف یعطیک ربک فتوضی -

ترجمہ :- اور اللہ جلدی دے گا تجھے تیرا رب بھر تو راہی ہو جائے گا - پ

آکھیں گاتوں اوسوئے جہیں اودوں جان
ویری ہندا آج کاہنوں نبی میں جان دا
شان مصطفائی نوں سیان دا پچھان دا
حقدار میں بھی ہندا امتی سدان دا

نقطے دی گل

ہور سن غور نال دساں اک گل میں اک ہور عقدہ وی کرویاں حل میں

بلے آدم ہوراں دانہ جیہڑے پکھیاں یارسی جنت وچوں آدم تائیں مولا کدھو یارسی

کئی سال رہیا خود اسخ سی پکار دا

رَبَّنَا ظَلَمْنَا وِے نام نوں چتار دا

ظالم ہاں میں رب میرے ظلم میں گذاریا اپنیاں بیراں تے کہاں خود ماریا

نونس نوں دی جیہڑے پکھیاں گل گئی سی اوسوئے آپ وی ایہو گل کہی سی

ظالم ہاں میں رب میرے بڑا ظلم کیتا میں

ظالماں دی ٹولی صچ ناواں لکھ لیتا میں

پاک قرآن وچ آیت ایہہ مبین ایں اِنِّیْ کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِیْنَ ایں

اسیں اگر ظالم کہتے انہاں نوں بان پو خارج اسیں مومن نے ان دیں پو ایں ایمان چول

رَبَّنَا ظَلَمْنَا الْفُسْنَ اَرَانُ کُمُ لَعَنُورُ کُنَا وَتَرٰحُمْنَا لَنُکُوْنُ مِنَ الْخٰسِرِیْنَ -

ترجمہ :- اے خدا ہم نے اپنے نفسوں پر ظلم کیا - اور اگر تو ہمیں نہ بخشے اور ہم نہ فرما لے تو ہم

نقصان اٹھانے والوں میں ہوں گے - (قرآن پاک پ)

بشر کہن والی ایٹھے نبی دی زبان میں
اسیں خاکی بشر کہیے آپ تے بہتان میں

اعتراض

رب نے نہیں بشر کہیا کہتے وی حضورؐ توں
خاکی بشر چھڑا اولاد ہم داتے سبیا
توں بشر بشر پیا آکھی جاویں نورؐ توں
آپ دے تال ہم نہ سایا کہے پایا
خاکیاں چوں پیدا کہناں نورؐ کی ہونہیں
نوری کھانا پینہیں تے نوری نہاند و ہونہیں

شیر داتے بچہ کہناں شیرای سدا تداے
نورؐ وی اولاد اکھیں نورؐ سدا تداے
بچہ انسان و انسان ای کہنا تداے
خاکی وی اولاد و خاکی اکھوندی اے

سائے اعتراض تیرے ایہی پوسے کرانگا
خادم ہاں حضورؐ داتیں کہے توں نہ ڈراں گا

اے آپکے وجود کا چاند سورج کے وقت سایہ نہ ہوتا تھا کیونکہ آپ نورؐ تھے۔ (شفاعہ شریف اردو ص ۲۶۵)
اے نورؐ کھاتے پیتے ہیں قرآن پاک میں بلوت ہے۔ باروت ماروت فرشتوں نے زمین پر آکر کھایا
بھی اور پیا بھی۔ (تفسیر عزیزی ص ۱)

جواب

کھول کے قرآن ذرا دیکھ نظر مار کے
چھپتوں ہے رکوع آتے بچیاں سپارہ
ذُخْرُفُ سُوْرَةِ وَجْہِ آکھیا پکا کے
مِنْکُمْ مَلَاؤُکَ وَارِ اِشارہ لے

رب فرماؤ تدا سنوں گرے جا ہواں میں
تساں چوں فرشتے پیدا کر کے دکھاواں میں

بن اویہ خلیفہ الیس کہرتی جہان کو
ایہ سب قدتاں نے رقی شکورؐ توں
فیرونی نہیں اوسدیاں قدتاں پچاند
خاکیاں دے وچوں پیدا کر دینا نورؐ توں

ایہی وی رنگ اوسنے اک قدتی دکھایا

بنناں باب عیسیٰ تائیں پیدا فرمایا اے

کیوں کہناں خاکیاں چوں پیدا ہند نورؐ توں
سائے نال نجدیاں دس میل جوڑ کی
منکر این خدا داتوں تیرا ایہی فتورؐ نہیں
انہاں بنال رکی ہوتی دس ساڈی نورؐ کی

گھوڑیاں دے نال دس کھوتیاں واساتھ کی

ریٹھ دیاں گدگداں تے موتیاں واساتھ کی

۱۰ وَكَوْنُ نَشَاءُ لِحَبْلُنَا مِنْكُمْ مَلَاؤُکَ فِي الْاَرْضِ يَخْلُصُونَ -

ترجمہ :- اور اگر ہم چاہیں تو ہم ہی سے فرشتے بنادیں جو زمین میں خلیفہ بنیں۔
(سورہ زحرف)

نوری ہندے انہاں سب گلاں کوں پاکے
نوریاں دے ہندے کڈن کوئی انگ ساکے
دھیاں پت جمد نہ شادیاں کراندے نے
پانی دھانی پند نہ اوہ روٹی ٹنگ کھاندے
پاک انہاں گلاں کوں دس توں حضور سن
فیر کیوں آکھداں کہ نہی میرے نور سن

جواب

سن انہاں گلاں دا جواب دی سناناں واں
کلا کلام مسئلہ میں تینوں سمجھاناں واں
گل کوئی پر کھنئی تیرا نہیں قصور اے
ایہ تیری عقل تے دماغ دا فتور اے
گل میری کوڑی تینوں لگتی ضرور اے
میرے نہیوں دس میرا دل مجبور اے
ایناں سمجھایا پر اثر تینوں ہو یا نہیں
ساری رات روندی رتی فیرو کوئی مویاں
ساری رات سندی رتی ہیری کہانی ہسی
دے کھندی ہیری دس مرد کہ زانی ہسی
دیکے دلیلاں تینوں مغز میں کھپایا اے
اے دی تیں سمجھ وچ تیری کجھ آیا اے

بچلے دی شعراں وچ کہا ہاں ضرور ہسی
بشری لباس وچ ربد اودہ نور ہسی
جدول آپ عرش عظیم تے سدا رہے ہسی
کئی سال عرش اُتے آپ نے گدا رہے ہسی
لوئے ہر حوالہ دے مغز پر دیکھیں۔

اوتھے دس نبی سوہنے کی کجھ کیستہاں
روٹی رانی کھاہی سی کہ پانی دھانی پیتا ہسی
عرش اُتے آپ دی نورانی جلوہ گری ہسی
ایس لئی آپ کھان پین کوں بری ہسی
دنیادے اُتے بشریت دا مقام ہسی
ایس لئی ایتھے آپ کھاندے طعم ہسی
ایسے طراں نظر کرو عیسے دے بیان تے
ہزاراں سال ہرے بیٹھے چوتھے آسمان تے
اودہ وی دس اوتھے کوئی روٹی ٹنگ کھاندے
آنا اودا گنجدے کہ تواتر تانے نے
مرغ مرغ بھندے کہ قوسے اراندے
دھیاں پت جمد کہ شادیاں کراندے
اوس جگہ کیونکہ نورانی جلوہ گری اے
ایس لئی ایہو دھیاں نعمتاں توں بری اے
مُرجدوں فرش زین اُتے آن گے
پانی دھانی پین گے تے روٹی رانی کھان گے
ہر اک بشری تمنا رکھواں گے
دھیاں پت جمد تے شادی دی کران گے
شان بشریت وچ اوتناں میں زین تے
ایس لئی ہونا مجبور کھان پین تے

لے دَافِی مَافِی مَافِی تَلَقَّفَ مَا صَنَعُوا۔ اے سونہ حلقہ (رہے کا حوالہ دیکھیں)
ترجمہ:- اپنے ہاتھ کی چیز کو مت بھینکو۔ اُن کی مصنوع کو نکل جاوے گی۔

جواب

ایسے طراں حضرت موسیٰ دایانِ این
 جھوٹھ کھنڈا میں نہیں یہ شاہدِ قرآنِ این
 مگر جادوگرانِ نالِ جبریلِ ہوتی سی
 منِ دُشمنِ نبیوں اور دلِ کوئی کوئی سی
 سب جادوگران نے بنائے جادو نال سی
 سپاں دازمین تے دھجایا اک جال سی
 اوس دے جھٹ غیبوں ربے پکاریا
 ہتھ والی چیز توں وی سٹ دے پیاریا
 موسیٰ نے وی عصا جاں زین اتے سیٹا
 اوہ وی اک بہت داناگ بن کے اٹھیا
 دیکھا دمنوں سب سار گٹھے ڈر کے
 سارے اوہنے کھا لیتے اک اک کر کے

جڈڑ اصلی وجود وچ آیا سی
 پھیر دسوا دھنے کیہری چیز تائیں یاری
 پھیرا ہوڈنڈا سی تے ڈنڈا اگھوڈنڈا سی
 ایسا کیہرا اتھاں سی جو سب سٹوں ہنڈا سی

اعتراض

لڑا بلیں والا جنہاں پھڑکتا اے
 ایہہ ہی اعتراض اک نہاں کاں کیتا اے۔

لے دَاوَحَيْنَا اِلٰی مُوسٰی اِنَّ اَتَقَّ عَصَاكَ فَاِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ۔ پھر وہ اٹھا
 ترچھڑے۔ اور مہ نے موسیٰ کو وحی کی کہ اپنی لاشی ڈالو۔ تو وہ نکل گئی اُسے جو گر جاتے تھے۔

اُحد وچ جنگ جڈڑ ہو یا گھمسانِ دا
 ہو یا سی شہیدِ دُند شاہِ دوجہاں دا
 خون دے دے قہر تے منہ دچوں چوئے
 نوریاں د دندوی شہیدی ہونے
 اودا دی جواب تیوں پورا میں سناواں گا
 پوری طراں گل تیرے ذہن وچ پاواں گا

جواب

موتے فرشتہ جبریل قائم فرمایا اے
 اکدن بشرین کے موسیٰ کول آیا اے
 حضرت موسیٰ نے ایہہ کیا اکوں بول کے
 کون این توں یاں کیوں کس گل کھول کے
 دتا ایہہ جواب اوہنے ہتے کیوں جیرانِ این

آیدی میں کڈھ کے لجانی آج جانِ این
 کیا اکوں موسیٰ نے توں بڑا ی بیباک یں
 بڑا ای بے ادب یں بڑا ای چالاک یں
 ایس طراں خدمتِ پیغمبرالِ چہ آئی دا
 ایس طراں نبیاں توں آن کے بلائی دا

غضبِ نال جڈڑ اک ماری اوہ چھڈ کے
 رکھ دتی اوس دی سی اک کھ کڈھ کے

اوہ دی اک سی گاہی دا غلام سی
 نکل جانا اکھ دا اوہ بشری منقا سی
 مہن جڈڑ اصلی اوہ شکل وچ آندا اے
 دس کتے دنیا توں کانا اگھوڈنڈا اے

میر دو بول گستاخاں نوں

نور و بول و ایہہ تسو ذرا سوچ کے عقل توں جہالتاں دی مٹی نوں کھرچ کے
 مجسمہ معراج تہیوں کیتا سی حضورؐ نے کیتا نہیں کلام سی کا نور نال نور نے
 عرش عظیم دے نہیں رتبہ دھائے سی گنہگار امتی نہیں اوتھے بخشو اے سی
 رتبہ دھایا نہیں سی ہر اک حورِ دَا کیتا نہیں دیدار سیکا آپؐ نے غفورِ دَا
 من دے اوکیتا سی معراج جے حضورؐ نے فیر تیں خود دست و لبشر نے کہ نور نے
 جے تیں کیند او کہ ہو یا معراج نہیں فیر کتے تسال دی بیماری و اعلیٰ نہیں
 جے ویلے پر صد اور بدی نماز نوں کرے بلند او ہد نام دی آواز نوں
 ادا جتال چر ہو و سنت رسولؐ نہ! اوناں چر ہو وندی نماز وی قبول نہ
 جے ایس کل تائیں غور نال سوچدے کہی ناں جہالتاں دی گیند تائیں بوجہ کدے
 جیہڑے ویلے ایہہ زین آسمان سی عرش نہ اوہ لوح کرسی گلشن جنان سی!

اے حضورؐ فرمائیے۔ کہتے ہیں اَدْنَبِیْنَ الْمَاءِ وَالطَّيْنِ۔
 ترجمہ: ہم اس وقت بھی جیہڑے جیکر آدم علیہ السلام آب و گلین جلوہ گر تھے۔

آبی خاکی ناری نہ کوئی حور و غلمان سی غرض کہے پیرِ داوی نام نہ نشان سی
 پہلے نور قطبی سنار دے سحاب یا سی فیر نور آدم دی پیشانی وچ آیا سی
 بنیاں دی آپؐ نے ای بگڑی بنائی اے پہلے تو بہ مقبول آدم دی کرائی اے

چنہ نرود دی وی کیتی گلزار سی حضرت نورؑ دا وی پیر کیتا پار سی
 تہاں کبیاں شان تہیوں گھٹنا حضورؐ دَا چکدا ای رہو گیکہ ایہہ نور اس نور دَا
 شان نوں مٹان والا خود مٹ جاو گیکہ حشر توری جھنڈا اوہ نام دَا لہر اے گا
 میری ہے دعا مولا صدقے رفیق دے راہ مستقیم اتے خلیق دی توفیق دے
 صدقہ بیار پیار سوہنے جے حبیب دَا حشر و اے دن کجیں پردہ غریب دَا
 چنچوں تیک حق پلسی کیتی میں پکار اے سمجھنا نہ سمجھنا ایہہ تہا دَا اختیار اے
 اکراک لفظ میرا سیریاں دی جوڑ اے نظم میری حافظا ایہہ پھلاں دا چوڑ اے

اَسین نبی پاک دَامِیلا دِکروانا ایں

جہنے سائوں خُشروا لے دن بخشنو انا ایں
صُبح شام ذکر اودھا اُساں کری جانا ایں
نعرہ بیکیرتے رسالت اُساں لاتا ایں
یا رسول اللہ کہہ کے عاصد توں جلانا ایں

بیلدی اُتے تیل پاک کے بھائی پڑھنا ایں
اَسین نبی پاک دَامِیلا دِکروانا ایں

لے مسلم شریف اور ابو داؤد میں حضرت خواجہ ابو ہریرہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ سے روایت ہے کہ آپ نے ارشاد فرمایا کہ میں قیامت کے دن سب سے پہلے شفاعت کرنے والا ہوں اور شفاعت قبول کیا گیا ہوں۔ (تفسیر مظہری جلد ۱ ص ۱۴۵)

لے شاہ عبدالحق محدث دہلوی ثابت بالمستند ص ۱۷۱ میں رقم فرماتے ہیں جس کا اردو دخل مرصوب ذیل ہے:- شب میلاد مبارک لیلۃ القدر سے بلاشبہ افضل ہے اسلئے کہ میلاد کی رات خود حضور صلی اللہ علیہ وسلم کے ظہور کی رات ہے، اور شب قدر حضور کو عطا کی گئی ہے۔ ظاہر ہے کہ جس رات کو ذات مقدسہ سے شرف ملا وہ اس رات سے ضرور افضل قرار پائے گی، جو حضور کو دیتے جلنے کی وجہ سے شرف والی ہے۔ نیز

لیلۃ القدر میں نزول ملا کہ کی وجہ سے شرف ہوئی اور لیلۃ المیلاد بنفس نفیس حضور پر نور صلی اللہ علیہ وسلم کے ظہور مبارک سے شرف یافتہ ہوئی۔

حاضری حضور رُوح سادا ایہہ قیام ایں
ذکر لے حبیب دَامِیلا دِجیب دَا نام ایں
رَب خود گھسلا دُرود تے سلام ایں
تہاڈے نزدیک بھادیں شرک اَحرام ایں
اُساں مستحب ایہوں سمجھ کے کرانا ایں
اَسین نبی پاک دَامِیلا دِکروانا ایں

آپ دے میلاد دیاں جگتے دو باتیاں سُن
سُورائ گھر آمنہ دے جنتاں چول آئیاں سُن
محفلاں میلاد دیاں عرشیاں سجائیاں سُن
کُل کائنات نے اسی خوشیاں منائیاں سُن

رہیا وس گھولدا شیطان جو نما ایں
اَسین نبی پاک دَامِیلا دِکروانا ایں

جیہدی نعت خوانی آپ کہتی لے قرآن نے
جگہ جگہ چنہاں دے میلاد دے بیان نے

لے اہم جلال الدین سیوطی رحمۃ اللہ علیہ نے فرمایا کہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم کی ولادت باسعادت پر شکر ظاہر کرنا ہمارے لئے مستحب ہے (روح البیان جلد ۱ صفحہ ۵۶)۔

پڑھئے درودِ نعتِ سحر و غلمان نے
ذکرِ جہدِ اچھا کہتا آپ رحمان نے
تسین اودھی شان نوں کی مَور کھو گھٹانا ایں
اَسین نبی پاک دَا مِیلا د کرواتا ایں

وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ
چرچا کرو نعمتِ دَا رَب دَا اعلان ایں
ایہہ وی اک نعمتِ دے شکر و ابیان ایں
نعمتِ عظیم سو ہناسرورِ ذی شان ایں

چرچا جہدِ اچھ جگہ جگہ اُساں کری جانا ایں
اَسین نبی پاک دَا مِیلا د کرواتا ایں

سانوں فتوے شرک دے سنانے اوسنائی جاؤ
آپوں جیہا اقا نوں بنانے اوسنائی جاؤ

سَلِّمْ قَوْلَهُ لَكَامِي وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَهُ

سَلِّمْ قَوْلَهُ لَكَامِي وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَهُ
دوسری جگہ ارشاد باری ہے۔ قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ بِرَحْمَتِهِ فَاِنَّ اِيَّكَ فَلْيَفْرَحُوْا
یعنی اللہ کے فضل اور رحمت پر خوشیاں مناؤ۔ معلوم ہوا فضل الہی پر خوشیاں منانا حکم الہی ہے اور
محض پر توہمتی اللہ علیہ وسلم رب کا فضل بھی میں اور رحمت بھی۔ آپھی وہ وہ پر خوشیاں منانا ہی آیتِ عظیم کی کتاب
تعداد بخاری شریف کی حدیث ہے مُحَمَّدٌ نِعْمَتُ اللَّهِ يَعْنِي اللَّهُ رَسُوْلُهُ لَكَامِي نِعْمَتُ

اُگھاں جے رسالت تھیں چراندے اوچرائی جاؤ
تسین ٹرکے وچوں آندے اوتے آئی جاؤ
اَسین تے دیدارِ روضے پاکے اوی پانا ایں
اَسین نبی پاک دَا مِیلا د کرواتا ایں

جیہڑا در فیض داتے رحمتاں دی کان ایں
عرشِ نالوں ودھ اوسنے پائی ہوئی شان ایں
صدقے ہزار واری جہدے توں جنان ایں
دیرہ پچھ لائی بیٹھا عرش دَا مہمان ایں

اوتھے اَسین جانا نہیں تے ہور کتھے جانا ایں
اَسین نبی پاک دَا مِیلا د کرواتا ایں

موجب گستاخیاں دَا آقا نے ٹھہرایا جو
پکڑ وچ سوہنے نبی مصطفیٰ دی آیا جو
اپنیاں نظراں مقیم آفتانے گرایا جو
دِرِ مُصْطَفٰی اُتوں گیا ٹھکرایا جو

لَهُ مِنْ حَبَّةٍ خَرَارَةٍ يُدْرِي بَعْدَ مَوْتِيْ كَانَ كَمَنْ زَارَنِيْ فِيْ حَيَاتِيْ۔ یعنی جس نے چاہا
پھر میری قبر کی زیارت کی بعد وصال میرے ہر کاشل اس شخص کی جس نے میری حیات میں زیارت کی۔
(مشکوٰۃ شریف جلد ۱ صفحہ ۲۴۱)

اوپر دھروچ سکتے نہ جھکانا اس
اُس میں نبی پاک دَا مِیْلَا دِکھوانا اس

مُتَلَدِ اُنْتِیْنِ خَیْر جِیْطِ اَسْر وِ دِی شَان تُوں
وَا بْجِیَا اوہ گِیا آپ اُسْپَے اِیْمَان تُوں
پَا سَا جِہَنے پُرت لِیا صَاحِبِ قُرْآن تُوں
لَکھ وِی نہ پھیرا دھنوں لَبھناں جِہان تُوں

ہُن وی توں سمجھ جائیں تینوں سمجھانا ایں
اےیں نی پاک داماں دلا کر وانا ایں

تہا دانیں قصور تہا د اقلب ای حضور نہیں
 دھاتسین عشق دی شراب د اسرور نہیں
 رسد حضور د اتہانوں تابیوں نور نہیں
 غور نال تکرے حضور ساقیوں دور نہیں

نبیؐ و آتے مومنوں سے دلائل چھے ٹکانا ایں

اَسِیں نبی پاک و امیرِ دُکروانا ہیں

اسلمہ حدیث شریف، سنہ ۱۰۰۰ھ میں فرمایا: **وَاللّٰهُ مُعْطٰی وَاَنَا قَاسِمٌ** یعنی اوستہ اللہ عطا کرتا ہے اور میں تقسیم کرتا ہوں۔
سَلَّمَ تَوْبَتَعَالٰی: فِیْ قُلُوْبِهِمْ مَّكْرٌ مِّنْ فَرَاذِهِمْ اللہ مکر ضابطہ یعنی ان کے دلوں میں مکر ہے
 پھر اللہ نے ان کے مکر میں بُرہا دی ہے۔

۳۰ قوله تعالى النبي اولى يا اعموهين من القسم - (ترجمہ: کہ نبی زیادہ نزہت پر نسبت انکی جانعلیٰ)

یہاں وی طفیل عرش فرش و انہو رے
چمکدے درے درے وچ اوہ انورے
لبھدا نین جہنوں اوہی نظر و اقصورے
لقب اوہ اسافعی یوم النشورے

چہنہ سائوں دوزخاں دی آگ توں بچانا ایس
اَسیں بنی پاک و امیلاد کروانا ایس

اَسیں جے میلا دیوی کرانے آں تے روند او
جس سوہنے یار وامناتے آں تے روند او
نعرہ یارِ رسول واجبے لانے آں تے روند او
قرآن پڑھ ختم جے دلانے آں تے روند او

تہا ڈاکم روناں ایں تے قسین روئی جانا ایں
اےیں نبی پاک دَا امیل دکر دانا ایں

اے سب جیہڑا ختم پڑھ فاتحہ دلائے آں
سنت اے سب سو مہنے بن پاک ہی منانے آں
بزرگانِ دین دے اسی قول دہرانے آں
تہاڑے دانگ فتویٰ ندی ڈانگ چلائے آں

مُنکراں نے وہاں ای جہاناں نوں گوانا ایں
اَسین نبی پاک دَا مِیلا دِکروانا ایں

تسیں وی تے وِس لگے دالائی جانے او
وِتھوں وِتھوں قوسے تے کھیں پچے اُڑاندے او
اُتوں اُتوں شرک دِ وی فتوے سناندے او
وِتھوں وِتھوں کھانے او تے اُتوں رولیاں دے او

ایہو جیہا ڈھنگ کدوں مڑہتھ آتا ایں!
اَسین نبی پاک دَا مِیلا دِکروانا ایں

بھاویں مودھے سدھے ہو کے زوریں لائی جاؤ
وانگ ایلین چاہے پاوندے دوہائی سیاؤ
بھاویں آئے دن تسیں جھلسے کرائی سیاؤ
بھاویں سائوں شرک دالے فتوے سنانی جاؤ

اک دن رب دی گرفت وچ آنا ایں
اَسین نبی پاک دَا مِیلا دِکروانا ایں

مَدَحِ خوانِ اوسدا ایہہ حَافِظِ قرآن ایں
زکھدا جو ہر بُرے بھلے دی بچپان ایں
عاصیاں تُوں نبی دیاں رحمتاں تے مان ایں
یُنوں نرِا رب اُتے مان تے گمان ایں

مجھ کے شیطان وانگوں رقیبا تُوں جانا ایں
اَسین نبی پاک دَا مِیلا دِکروانا ایں

لے شرح مواہب لدنیاء الرزاقی راوی عبد اللہ بن عمر بن عبد الرحمن
اَنْظُرْ اَيْهَا دُرِّ الْاَيَّامِ مَا هُوَ كَاثِرٌ فِيهَا اِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كَاثِمًا اَنْظُرْ اِلَى كَيْفِ هَذَا يَعْصِي الشَّيْطَانُ
مِیٹ سائے سار دُنیا کو پیش فرمایا ایں ہم اس دنیا کو جس دنیا میں قیامت تک ہونیوالا ہے اس طرح
دیکھ رہے ہیں جیسے اپنے اس ہاتھ کو دیکھ رہے ہیں۔

نوسو چوہا کھا کے بی

دیکھو ابہم ٹولی نجدیاں دی کی چار سو وہیم دکھلائی
نعرے یا رسول اللہ سے سن سن پی وٹ کھاندی
کلمہ وی اسدا پڑھدی انا لے استوں جان بچاندی
پتہ نہیں نہاں بے دنیاں دی کیوں مت اکھڑی جانندی

رب جانے نجدیاں ساریاں دے عقل اندے بھیجے بھیجے گئے
اے سوچ نے اکھ کھولی نہیں تے اکولی باران ورج گئے

دھنے پاک رسول اللہ تے کہندے جانا بدعت اے
ختم وی پڑھا بدعت اے میلاد کرانا بدعت اے
غوث پاک دنا داسارا کھانا کھانا بدعت اے
رب نول چھڈ کے غیراں آگے ہتھ پھیلا نا بدعت اے

کوئی شرمجیا نول ہتھ پیا و کیوں ویری ہو گئے جانا ندے
تسیں ویاں نول ٹونگ ماروے او مردود ناں باباں دے

جہ مشکل تہا نول بن دی اکھچر فتوے سب مچل جانے اے
ڈھڈ پڑوی ہو جے تہا نول تس ڈاکٹر اں دول آنے سا
کدی ٹیکے پے لگو اندے او کدی پے دوائیاں کھاندے اے
مشکل نول حل کروا ون لئی غیراں دیاں مدواں پاندے اے

مشکل دے ویلے نجدیاں نول در ربدا نظری نہیں آندا
اس وقت تو حید پرستاں نول راہ ربے گھرنا مچل جاندا

کیوں فارم چک کچھریاں ول پے دواں تسیں لگانے اے
کیوں کسے وکیل یا ڈوی ہی آگے تے منتاں پاندے اے
وے دیکے و ہڈیاں فسران نول پے مشکلاں حل کرواندا اے

کیوں ملد اکھچر تسیں رب کو یوں غیراں دے تے جاندے اے
اسیں پیراں کو یوں مٹگئے آں تہا دے ڈھڈ پڑیاں پندیاں
تسیں سٹریل کو دے ہند او تہا نول آگاں لگیاں رہندیاں نے

او وکم وی نہ لے کرے او جس کم نول بدعت کہندے اے
اس رکھ نول کٹر رہند او جس رکھدی چھا دیں رہندے اے
بدعت دی کہند رہندے تے کھانا وی کھالیندے اے
کچھ دین ایمان وی ہے تہا ڈا ہریاں وکڑے رہندے اے

ایہ مثال کس نے دے کے کہیتی خوب تسلی اے
نوشہ مچھا کھا کے دیکھو جتنی جج نوں جتنی اے

اسیں نبی کریم دی یاد اندر جد کتے میلاد کرانے آں
باتیں، سکتے چاہیے دا ختم کتے دلو لے آں
دس بخش کلاماں پڑھنے آں یا فلمی گانے گانے آں
اوہ پاک کلام نوں پڑھ آں اوہ نبی دا ذکر سنانے آں
تسین انیسویں سترے رہند اوکدی گل ایہ گولی چاچی اے
انج کلمے ہو پھر دوا جوویں کدھر گال گواچی اے
بتاں دے بار جو ایتیاں قرآن دے اندر آئیاں نے
اوہ ایتیاں رہدے ویلاندے دے مردود و لا بیتاں نے
تاویل آں آپے ای گھر گھر کے تفسیراں غلط بنائیاں نے
اسلام دے ٹوٹے کیتے نے سوچ دین دفتیاں پائیاں نے
نہیں پتے بھورا علم دا وی پیرول ورج زعم ادیبی اے
انج رسد کج نہیں اکھاں توں پننا چرگو جی بی اے

ایہہ کہندے انہاں نے کی دینا ہی جنہاں نے قرباں ملیاں نے
جو غوث توں مدد مانگدیاں نے اوہ سمجھو ساریاں جھلیاں نے
میں پھیلایاں انہاں تھیاں توں سرخیاں نہ سو در کھلیاں نے
جہنوں منگن دا نہ ڈھنگ ہوو اوہنوں دینا کی اے ولایاں نے

گل جتنی اس نے کہیتی اے بس اپنی کرنے جوگا اے
اوہ مثال ہے اٹھی لکڑی تے خش خش دا چوگا اے
راکو رتوں غوث اعظم دے دربار دے اتے جاتے سہی!
راکو رتوں کامل مرشد توں دل انا صاف کراتے سہی
اعتقاد نوں پکا کرتے سہی ڈھنگ منگن والا پاتے سہی
پھر دسین کی نہیں ملدے توں جھولی نوں پھیلا تے سہی
تینوں اپنے آپدی ہوش نہیں توں سمجھناں کی اے پیراں نوں
ذات دی ہو کے کوہر کر لی جیتھے لائیں شتیراں نوں
کی ہویا تہا دیاں متاں نوں کیوں کئی بتیاں پئے کھاندے او
اک سدھی سادھی گل تائیں ول پاپا کے سمجھاندے او
رنگ رنگ دے روپ ٹا کے تے تھاں تھاں پھاہیاں لاندے او
نلے ختم دی چنیر حرام کروں نالے دیکھے ختم تے کھاندے او

پابلے نے نجدیوستیاں دے کیوں قوم نوں لٹ لٹ کھاندے او
 جہم جہم پیر جدوں تہاڈے پھر اصلی روپ کھاندے او
 لوکاں نوں ہے تباہ کنہدے آپ ایہہ علماں والے نے
 بھٹیاں دتھوں اوٹھ پچھان عقلوں خوب نرالے نے
 منہ دے مٹھے علموں پچھے دل دے اندروں کالے نے
 عینک با بھوں دسد کچھ نہیں انج ایہہ نظراں والے نے
 خوب کسے نے آلف دے اتے پاؤقی اک بندھی اے
 ماں مگرئی اسے خشکی دے مال دھی دانال ہر تھندی اے
 توں اسد شان نوں جانے کی جیہدی دنیا کل دیوانی این
 جیہدے دردی جبرائیل جیہاں کئی چر کیتی دربانی این
 جیہدے وارث کل خدائی دایہ جیہدی رب دگھر مہمانی این
 اوہی شان نوں اوہ نہ پل سکے جنہاں کچھ شکل نورانی این
 توں نہی دے شان نوں جانے کی ہوشان نہ جلنے ولیاندا
 دودھ عرش توں رتبہ کئی دے سبے اوہی پیاری پیاری گلیاندا

لے اشارہ اے آلف والے آلف وٹے

ایسے کسے شیطان توں دے کیوں نہ ڈر سائل طوفانال دَا
 ایسے خادم پاک رسول دے ہاں جو والی دوہاں جہانناں دَا
 جو شہنشاہ ہے سلطاناں دا جو مالک وڈیاں شانناں دَا
 سائل آسرا اوس حبیب دَا جو والی سادیاں جاناں دَا
 کچھ وگڑا نہیں درویشاں دَا سب کتے بھونکے رہندے
 تے ککر کھیر اٹھے حافظ اپنے سر یا لیندے نے

بیجج تے بولے جھاننی کیوں بولے

○

تینوں اپنا پتہ کوئی ہے مور کھ توں کیہرے تین ترنا ایس!
 توں ولیاں غوثاں قطباں نوں بے ادب اچھکراں کرنا ایس
 بے ادبیاں تے گستاخیاں دَا توں اکدن بدلہ بھجنا ایس
 توں منکر نہی دے نور دَا ایس توں اتھاں ہو کے مرنا ایس
 ایہہ یاد رکھیں گل میری توں کدی کوئی زمانہ آونال ایس!
 توں ہتھ مل مل کے دیکھنا ایس تے رونا ایس پچھتاونا ایس

اُسیں جیوں جیوں بھدے جانے آں ایہہ دو ناٹر کر دے
 بھلے ناس وچہ شرم دے چپ نے کچے کہند دے نے
 رب جانے ہو گیا انہال نول کی پئے اینویں کھپ کھپ دے
 اوہ مثال ہے کتے والی گھاٹ دے نہ ایہہ گھر دے نے

ایتھے وی مچھکاں پنیدیاں نے ایتھے وی چتر پینے نے
 انہال بے ادہاں گستاخاں توں اوہ منہ گن گن ہلے لینے نے
 میرے پیر نول برا جو آکھے گائیں اس نول بھلا بھلا دیاں گا
 بے اک کوئی اس نول لکھے گائیں اگوں دوسنا دیاں گا
 نہ ہی جیتی ہے کہ سب نول تارے دے دے دکھا دیاں گا
 ایہہ وڈھے علماں والے جو مڑ سب نے پڑھنے پادیاں گا
 یینوں مان ہے اپنے قلم اتے یینوں سراسر اس سرکار دا
 جو پڑھے کم سوز دالے جو دتیاں بیڑیاں تار دالے

فے نوش بن اوہ دے دیاں جیہدی دنیہ سب مستانی این
 جو روح حسن حسینی این جو محبوب سبحانی این
 جو سوہنا شاہ بغداد والے جیہدی دو جگتے سلطانی این
 میں کتا اولہ قد دیاں گل اس دے نام دی گانی این

جے انگلی اس ول کر گیا کوئی گٹ نہیں اسد وڈھ دیاں گا
 کوئی گہری نظر دیکھے گاتے ڈیلے دونوں کٹھ دیاں گا

کدی اپنا گھروں پھولیا ای ہوراں نول برے بنانا این
 کدی ایہہ وی دل وچ سوچیا ای توں کس نال متھالانا این
 تینوں اپنی جان دی لوڑ نہیں توں شہر دی جھ وچ آنا این
 منہ پاکے دیکھ گریاں وچ پھر دس میں منانا این
 جہنوں اپنے گھر دی خبر نہیں اوہ غیر دے پڑے پھولدی آ
 پہنچتے بولے حق ہے اوہنوں چھانی بھلا کیوں بولدی آ

شب برات نول کہند مور کھ خلوہ کھانا بدعت ہے
 عید والے دن سیویاں داکچوان پکانا بدعت ہے
 بچے دے ختنے دے اتے کٹھ کرانا بدعت ہے
 محرم دے دن ذکر حسین مبیل لگانا بدعت ہے
 کال دا کھانا جیز نہیں کلا بلکہ نال ثواب دی لے
 بے اوہ دی علماں والیو تہاڈا کتے جواب دی لے

۱۔ تذکرہ الامان، اسماعیل دہلوی۔ ۲۔ تذکرہ الامان، اسماعیل دہلوی
 ۳۔ فتاویٰ رشیدیہ، رشید احمد گنگوہی۔ ۴۔ ۶۔ فتاویٰ رشیدیہ، رشید احمد گنگوہی۔ ۵۔
 ۶۔ تقویر الامان، صفحہ ۲۲ و ۲۳

غیر تے جھٹ اٹیک کر دے اپنے عیب نہ پھڑوے نے
 دامن چھڈ دینا نہ شیطان دی بکلیے وڑوے نے
 نیتاں بندھے بہکال اُتے جڈن نمازا بہہ پڑھوے نے
 رانج کھڑوے لٹاں چوڑیاں کر جیو ہالی ہل تے کھڑوے نے

آپے مغللوں چٹے کورے سنانوں دیند متاں نے
 اوہ مثال شکین ہے انتھاں گارے دے وچ لٹاں نے

کر لئو من آئیاں گستاخو آساں کی تہاں لوں کہناں اپی
 ہے سمجھاؤناں فرض آساں بس سمجھاؤندے رہناں اپی
 باقی اوہدے نال دی اک دن واہ کساؤا پیناں اپی
 گلے گلے مشرک نوں اُس آپے ای سمجھ لیناں اپی

بس کر حافظ چھڈ ہن قصہ نہ دے طول نظم نوں بے
 باقی کسراں پھر کڈھواں گے کدی جے کوئی ضرورت نہی

صدق نال ہندے بڑے پار دیکھے

(طرحی نظم)

دلا دل کاہنوں ایویں چھڈناں اپی کھیل صدق واے ذرا کھیل تے سٹی
 نقنطو تے رکھ کے نظر اپنی نال صدق دے بڑے نوں ٹھیل تے سٹی
 دلوں و ہم دے پرے نوں دور کر کے نال تار دے تار نوں میل تے سٹی
 صدق وایاں دے نقش قدم چل کے دکھ اپنی جان تے بھیل تے سٹی
 فیراؤن گے منھاں منھاں نظر تینوں جیہڑے کدیری وئیئیں انوار دیکھے
 دلا چھڈیں نہ صدق دا کدی ہلا !

صدق نال ہندے بڑے پار دیکھے

پہنچ جائے اوہ منزل مقصود اُتے تڑے صدق دے جیہڑے سہار جائے
صدق کامل بے رکھٹے دل اندر گھر ملن لئی سجن پیارے جائے
صدق نال بے چچہ وچ کد جانیئے اٹھدے چچہ دے غم سراسے جائے
صدق نال جوشوہ وچ ٹھل پندیا بن دے اوہ لئی لہراں کنائے جائے
بنال صدق دے پت پیغمبراں دے غرق ہندے سمندر وچ کار دیکھ
دلا پھڈیں نہ صدق دا کدی پلا
صدق نال ہند بڑے پار دیکھ

صادق صدق تھیں جاناں بھی وار دیند سوہنے سجن پیاریاں یاراں اتوں
اکھاں میج کے لنگہ جائے صدق فائے پتیاں راہ دیاں نیکیاں تلواراں اتوں
جیہڑا کامل یقین نیں کی لیناں اوہنے ولیاں دے جا کے درباراں اتوں
صدق نال ای منگیئے تے خیر عطا اولیا وال دے پاک مزاراں اتوں
بنال صدق تے کامل یقین باجوں ہندے تھاں تھاں تے سائل خواہ دیکھ

دلا پھڈیں نہ صدق دا کدی پلا
صدق نال ہند بڑے پار دیکھ

چک چک ڈیاں کتیاں نے زور لایاے پر شان نہ صدق دی گھٹ سکتی
جیہڑی ندی فرعون نوں غرق کیتا حضرت موسیٰ دے آگے نہ ڈٹ سکتی
اوہ طغیانی جس کنبے تباہ کیتے کشتی نوح دی ناہیں اُٹھ سکتی
اوہ پھری جس دے بنے نوں ذبح کیتا اسماعیل دا توں نہ کٹ سکتی
آگے جیدر کرار جے صادقاں دے ہندے خیر دے قلعے بیکار دیکھ
دلا پھڈیں نہ صدق دا کدی پلا

صدق نال ہند بڑے پار دیکھ
دیرے لاوتے جتھے وی صادقاں نے اوہ چنگل وی مثل گلزار ہو گئے
صدق کامل بلال دا دیکھ کے تے سوہنے آپ اوہدے خریدار ہو گئے
دندیاں توں وار آویس عاشق سچیاں عاشقاں وچ شمار ہو گئے
کنبہ صدق توں وار شبیہ حافظ سارے صادقاں دے تاجدار ہو گئے
صدق والیاں دی راکھی کرن والے کنبے جنت دی وچ گلزار دیکھ

دلا پھڈیں نہ صدق دا کدی پلا
صدق نال ہند بڑے پار دیکھ

گودی آمنہ دے نوری پھل آیا

عروش فرش تے پئی قوار نوری چشمہ ازلی رحمت وا کھل آیا
 بجلی کر کدی کفر دے جھنڈا تے جھنڈا ابر بہار وا جھل آیا
 مہک مچھیل گئی کون و مکان اندر گودی آمنہ دے نوری پھل آیا
 دنی عیسیٰ روح اللہ نے خبر جس دی اوہ آج دنیا تے ختم رسل آیا
 ڈھل گئے زین آسمان آج نور اندر بدل لطف و اکرام وا کھل آیا
 بچپال اوہ دریہ تیم عربی پون اسال غریباں وا کھل آیا
 پہلے کل توں جہید اسی نور بنیاں بن کے آج اوہ رہبر کل آیا
 حافظ سہمنہ محمد رسول عربی
 دیوا کفر والا کرن گل آیا

عرب دلال داکم

کھلی والے دے رُرخ انوار اگے چمک جانا کی بدر بلال داکم
 اوہ بے مثل، بے مثل ہے ذات اُردی ہمیشاں اگے کی مثال داکم
 جدوں ہفت افلاک دی سیر کیتی گھڑیاں ورج کیتا لکھاں سال داکم
 نسنے جوڑیاں عرش تے مہینچ جانا
 حافظ ہے ایہ عرب دے لال داکم

سبز مینار اپڑوں

شہنشاہیاں کر ڈراں میں کراں صدقے اپنے آقا دے ویر ویر اپڑوں
 چن سورج ستارے میں وار سٹاں کھلی والے دے رُرخ انوار اپڑوں
 لیلتہ القدر شب قدر دی رات واراں سوہنی سوہنے دی زلف خمار اپڑوں
 نکھاں جنتاں حافظا کراں صدقے
 روہنے پک دے سبز مینار اپڑوں

میری بخت

کلی والے حضور دی صفت لکھے اُپڑی طاقت کتھے قلم علی دے وچ
 جو مٹھاس ہے اوہدی زبان اندر اوہ مٹھاس ننگیں مہری دی دلی دے وچ
 میں بخت تے حوراں دانیس طالب میری بخت ہے اوہدی گلی دے وچ
 مہکت جہیدے پسینے دی آحافظ
 پئی مہکدی اے گلی گلی دے وچ

حضور دے خادماں دا شان

بڑا شان ہے نبی دے خادماں دا مور کھ لوک نہیں اے پر خبر رکھدے
 ایہ جہان تے کون و مکان کی اے لوح قلم تے اوہ تے نظر رکھدے
 سایہ چنہاں تے شافع محشر اے اوہ نہیں دوزخ دی نار دا ڈر رکھدے
 حافظ سوہنے محمدی خادماں دے
 آکے شہنشاہ قدماں تے بر رکھدے

چرچے تھاں تھاں احمد رضا دے

آقا ستیاں دے احمد رضا آقا بندے خاص نبی مصطفیٰ دے نے
 جس نوں بخشش مخدومی ایں نبی سرور خادم لاڈلے غوث الوریٰ دے نے
 پیشواواں کیتی پیشوائی جس دی پیشوا میرے پیشوا دے نے
 پاکستان کی حافظ جہان اندر
 چرچے تھاں تھاں احمد رضا دے نے

علی حضرت طریقت دی سلطنت وچ تاجدار حسین اولیاواں دے دی
 رہبر خاص شریعت مصطفیٰ دے تے امام نے آپ علماواں دے دی
 مجدد اعظم زمانہ حاضرہ دے بادشاہ ہمیں اصفیاواں دے دی
 اتباع رسول وچ گم ہو کے!
 رہبر بنے حافظ اقیانواں دے دی

میرے آقا سردارِ دانا نام سن کے

گردن خم ہو جاندی اے ادب سیتی نبی احمد مختارِ دانا نام سن کے
 کفرِ شرک واکا لہجہ پھٹ جاندا علی حیدرِ کرارِ دانا نام سن کے
 سرتے پیرِ رکے مشکل نس جاندی غوثِ پاک سرکارِ دانا نام سن کے
 کتبِ جانک نے نجد سے قلعے حافظ
 میرے آقا سردارِ دانا نام سن کے

میرے آقا سردار سے درُ اتوں

پائیاں گل شانِ شانِ وایاں نے نبی احمد مختار سے درُ اتوں
 لیا جراتِ شجاعت و اسبق لکھاں علی حیدرِ کرار سے درُ اتوں
 سندل لٹیاں ولایت دیاں اولیا و ان غوثِ پاک سرکار سے درُ اتوں
 حافظِ طیاں سردارِ یارِ عالماتوں
 میرے آقا سردار سے درُ اتوں

رضا دا شیر

ایہ دربارِ اک لٹ سے ولی دالے تائیں نورِ خورشید
 سراجِ الحق و روشن سراج اس وجہ آئیں سکدِ باطل و انہیر
 قلعے نجد سے چہنہ مسمار کیتے حبسِ گراہ مردِ دلیر
 جس دی بیبت تھیں نجد سے درنِ گدڑ
 حافظِ ستارِ رضا و شیر ایتھے

بخشی نبیان سے سرورِ سرداری جنوں اوہ نے سنیاندی لاجِ سردار احمد
 ایں سارے غلامِ سرکار دے آں ساٹے سراج سے تلجِ سردار احمد
 ہویا کی جے نظراں توں چھپے ہوئے کدے دلاں تے راجِ سردار احمد
 سراجِ الحق سرکار دے اے حافظ
 ہین روشن سراجِ سردار احمد

قبلہ شیخ القرآن عبدالغفور ہزاروی رحمۃ اللہ علیہ
ایہ نظم آپ دے وصال شریف تے لکھی گئی

عالم فاضل عظیم ذیشان مفتی شیخ القرآن ہزاروی سی
جس نے سمجھو مبالغہ سچ کہناں سُنیت دی جان ہزاروی سی
اہل سنت دے واسطے ملک اندک ظاہر اللہ دی شان ہزاروی سی
موڑے نجدی طوفانال دے منہ پہنے اوہ مضبوط چٹان ہزاروی سی
ایسا آہنی مرد ہزاروی سی کول نجدیاں دے جہید اتور کوئی نہیں
وہ گئے نجدی وچار تے اک پل سے !
سُنیاں کول دی آپ دا جوڑ کوئی نہیں

ہر استاد کد اس طراں کر سکدا۔ کیتی جیویں تفسیر قرآن اوہ نے
عشق نبی اندر ہر تھاں غرق ہو کے کیتی سوہنے دی شان بیان افہ نے
چھٹے مار کے وڈے علماء تائیں ہر تقریر وچ دے عرفان اوہ نے
آج دے مولوی ٹرن اس راہ آتے قائم رکیتے نے جہیرے نشان افہ نے
ظرف و عطف والچہ نے لئی حضرت نال حناں انداز دے سازیا سی
راک ڈو کی رب نے آپ تائیں !
کیتیاں خوبیاں نال نوازیا سی

لیکے فیض بریلی شریف وچوں قسمت کیتیاں دی اوہ نے سنوار چھڈی
علم و عمل دے لاکے مضبوط چھو سارے سُنیاں دی بیری تار چھڈی
پوری زندگی ذوقِ جنون اندر درس و اعظ دے اندر گزار چھڈی
سادہ سادہ نال دین دی گل کیتی گویا دین توں زندگی وار چھڈی
منطق فلسفہ علم الکلام والا رب نے بخشیا ہو یا سی تاج آسنوں
سارے سُنئی نے سدا مشکور اوہ دے
حافظ کرے کی پیش خراج آسنوں

شیخ القرآن علاء عبد الغفور ہزاروی رحمہ اللہ علیہ

ایہ چند اشعار سے صاحب لکھی تقریب سعید آپ کے دیباہ شریف سے لئے گئے

عالم آپ سے پائے اکوئی نہیں سی

عالم آپ سے پائے اکوئی نہیں سی! عالم آپ ہی اپنی شان سے سن
مغز پاک قرآن واپیش کر دے مسئلے دس دے جوں قرآن سے سن
میرے آقادی اک اک گل وچوں چشمے پھندے علم عرفان سے سن
حافظ شیخ القرآن ہزاروی سے
ڈھنگ دکھرے وعظ سنان سے سن

جاہ و جلال ہزاروی دا

ہو جان دے سی سارے مرغوب دشمن تک کے جاہ و جلال ہزاروی دا
تازہ ہندے ایمان سی دوستان سے دیکھ حسن و جمال ہزاروی دا
لفظہ فقط چول کر دے سی خل نکتے ایہہ سی خاص کمال ہزاروی دا

کیو دا دولت تقسیم ہزاروی دی
ہن ایہہ حافظ لال ہزاروی دا

سلہ ایہہ اشارہ مفتی عبد الشکور صاحب دہلاوالی دی طرف سے۔

اٹھیا اوہ اجنازہ جہان وچوں

برویلے ای رہند اسی مست جیہڑا میخانہ گوہر دے جام دے نال
اٹھیا اوہ اجنازہ جہان وچوں نشان و شوکت اتے دھوم دھاگ د نال
گھروں اسیں مہمان اوہ و داغ کیتا نعت خوانی صلوة و سلام سے نال
بھاگ لگ گئے ایں زمین نوں وی ایں عاشق دے یار و قیام سے نال
آج اوہ آقا نیں نرم و رح نظر آوند ا جیہڑا پیار سی ہر اک غلام سے نال
چہنوں دیکھیاں اہندی سی بیکھر دی دل پرچاٹنے آن اوہ ہن نام سے نال
عرس والیا تیری درگاہ اندر حافظ عرض کر دا احترام سے نال

تو اں سوچ ہن چڑھے جو ملک اندر
چڑھے سوہنے دے سوہنے نظام سے نال

سلہ جتھے ہزاروی صاحب دہلاوالی لکھے ایہہ اشارہ اوس زمین وں سے۔

علم والی جاگیر ہزاروی دی

عالم فاضل کی پیروی قدر کر دے قسم زبیدی پر ہزاروی دی
 ہو جانے سے سی واللہ ایمان تازہ سن سن تقریر ہزاروی دی
 کوئی نائی دالال نہیں ٹپ سکیا کچھی ہوئی بکیر ہزاروی دی
 بعد آپ دے مفتی شکور صاحب زندہ رکھی توقیر ہزاروی دی
 مفتی صاحب دے منتقل ہو گئی علم والی جاگیر ہزاروی دی
 دیکھو بیٹے دے رُخ انوار اندر چمک رہی تصویر ہزاروی دی
 رنگ سخن کلام و بیان وچ دی ہو ہو نظیر ہزاروی دی!

شکل و صورت دی غور تمہیں دیکھ حافظ
 پوری پوری تصویر ہزاروی دی

ایہ چند باعیاں آپ دے عرس مبارک
 دے موقعہ تے پیش کیتیاں گئیاں
 سن سن

مناظر اعظم محمد عمر حسن علی

عالم فاضل محدث فقیہ اعظم تے مناظر نڈر و لب سن سن آپ
 نقطہ نقطہ وچوں کر کے حل نکتنے کر دیند مخالف نوں زیر سن آپ
 ججے ججے اندر لفظ لفظ اندر دیندے دے عرفان بکھیر سن آپ
 ہر میدان اندر غالب اون ولے حافظ شیرانی دے شیر سن آپ

کمل ولے دے دے فقیہ سچے سچ دی روشن دلیل سن آپ
 لیجے فیض پہنچے لکھاں منزلاں تے راہ حق لے سنگ میل سن آپ
 ہر مناظرے وچ مخالفان نوں گل گل وچ کر دے دلیل سن آپ
 پاکستان کی حافظ جہان اندر اہلسنت دے اعلیٰ و کمل سن آپ

کمل ولے دے دے دے عشق اندر کمل ولے دی وسد شان سن آپ
 کر دے پھل سن آپ دے منہ وچوں کر دے جود تلاوت قرآن سن آپ
 جے نہ سمجھو مباغیر سچ اکھاں سنیت دی روح تے جان سن آپ
 ٹکراں مار جس نوں مر دے نہ نئے نجدی ایسی حافظ مضبوط چٹان سن آپ

وانگوں آپدے شستہ بیان اندر کروا کوئی وی عالم خطاب نہیں سی
 نہ سوال وادیند جواب پورا رکھدے گل کوئی زیر نقاب نہیں سی
 کسے مرحلے کسے مقام اُتے اوند اطلع اندر اضطراب نہیں سی
 اہلسنت کی دنیا دے عالماں وچ بابے عمر و احافظ جواب نہیں سی

صاحب عرس محقق عظیم سن اوہ پہرہ جنہاں دا ایسی قرآن اُتے
 نکتہ بینیاں دیکھ کے جنہاں دیاں سکتہ چاؤن اسی نکتہ دان اُتے
 کرماں والیاں بڑا سی کم کیتا کرماں والے اس علی انسان اُتے
 ایہو بجے مناظر عظیم حافظ روز روز نشیں اوند جہان اُتے

ڈیوٹی عمر بھردتی اے عمر آقا وانا صاحب دے وی آستانے اُتے
 میرے وانا دی نظر خاص ایسی کملی والے دے ایس متانے اُتے
 ایس سلطان المناظرین ورگانیں مناظر سی کوئی زمانے اُتے
 بن کے حق دی بجلی سی سدا گر دے حافظ نجدیاں دے اشیانے اُتے

محمد عمر سرکار نے عمر اپنی ہے سی ناویں حضور دے لادتی
 بابے عمر نے عمر جرار وانگوں لبتی باطل وی ایسی لرزادتی
 واللہ خدمت دین اسلام اندر بابے عمر نے عمر نگھا دتی
 اہلسنت جماعت دی اے حافظ محمد عمر نے عمر ودھا دتی

چن سبیاں دے فلک چھپ گیا اڈکھو اہل دے بدلاں بھاریاں وچ
 چمک مک پر اپنی گیا چھڈ کے انہاں اپنے جگر دے پاریاں وچ
 نور آپ دا ای نظری آوند اے صاحبزادیاں پیاریاں ساریاں وچ
 چن چھپن لگا جیویں اے حافظ چھڈ جاندا اچمک ستاریاں وچ
 اہلسنت کی غیرو ی پئے کر دے آج تعریفناں مناظر اعظم دیاں
 درس حشر تک دیندیاں رہن گیاں سب تصنیفاں مناظر اعظم دیاں

سید شیر شاہ رحمۃ اللہ علیہ سرکارِ دھواں شریف سے چاہیے تے لکھ گئے اشعار

جس مرید دا پیر ٹر جائے

اوس شہنشاہ نوں لگدی چوٹ گہری جیہدی شاہی واکا مل وزیر ٹر جائے
آجاندی اے قیامت اس قوم اُتے جیہڑی قوم دار بہر امیر ٹر جائے
اوس بھین کوں پچھو دکھ جائے جیہڑی بھین دا گھر و تچوں ویر ٹر جائے

سٹ اوہدے ای سینے تے وجدی اے

جس مرید دا حافظا پیر ٹر جائے

نشگی تنوار سن آپ

قبیلہ وائے الحضور دی بارگاہِ وچ تے منظور و مقبول سرکارِ سن آپ
معرفت ولایت دی سلطنت دے ایس دور اندر تاجدارِ سن آپ
امت نانے دی سمجھ کے خادماں نوں سینے نال لکے کر دے پیارِ سن آپ
تے گستاخاں بے ادباں لئی اے حافظ

قسم رب دی نشگی تنوارِ سن آپ

کلی دا سیک

ڈھاواں پنیدیاں سب دیاں دُر اُتے آج بُرا تے بھاویں کوئی نیکہ اُوندا
اپنے پیر دے بحرِ سراق اندر ہراک نار دا دوروں ی بیک اُوندا
ہراک اتھر دلدیاں اکھیاں دا وچ سینے دے مار دا چھیک اُوندا
کلی حافظا جیہدی دی ہے بھڑدی

بہتا اے نوں کلی دا سیک اُوندا

سنخی پیر شیر

آقا پیر شیر دی قسم رب دی دھم پئی ہوئی اے راوی بار دے وچ
آج دے پیراں وچ اوہ نہ رسیدیاں نے جو سن خوبیاں ایس سرکار دے وچ
نہجکڑ اجل جھلا دے اچھے ایتھے خراں آگئی اے موسم بہار دے وچ
حافظ روندیاں چھڑ سرکارِ سنا نوں

آپ لیٹ گئے عالی دربار دے وچ

بے لگام ضیاء القاسمی

ایس زبان دلازتے بے لگام ملاں دے اوں مضمون دے جواب
 دے ایہ چند اشعار لکھے گئے جیہڑا آج توں چند ما قبل رسالے آفریشیا
 دے چھپاسی۔ جیہڑے دے ایس جیٹ نے میرے پیشوا محدث اعظم
 پاکستان قبلہ محمد سردار احمد رحمۃ اللہ علیہ دی شان دے گستاخیاں کیتیاں
 سن۔ (حافظ)

نہیر القاسمی نہیر دے دے پھروا ایہدے فہم دی ختم ضیا ہو گئی
 جئے چپ سی اونے ای اُبھراں کے ہن کیونکہ ظلم دی اسے انتہا ہو گئی
 سن کے بول گستاخ دے زہر بھتے میرے جذبے دی تندہوا ہو گئی
 انتقام دی بھڑک پئی اگ ریسے میری مسلم آج کلک رضا ہو گئی
 میں مجبور ہویاں شعر لکھن اتے گلاں سن سن کے ایس جیٹ دیاں
 جاناں نالوں پیاریاں ستیاں توں شاناں حافظا شیخ الحدیث دیاں
 سردار احمد قبلہ میرے پیشوا دی شان دے توں پیا بکواس کرناں ایں
 انتشار پھیلانے ملک اندر پیا امن داستیا ناس کرناں ایں
 بب چک فساد دے موڈیاں تے اہل امن توں پیا حراس کرناں ایں
 داغ دھون لئی آپنے وڈ کیاں دے آج اہل خرین دا پاس کرناں ایں

گٹھ تے مٹھ

کھر گٹھ تے بیٹا توں مٹھ جاہیں فتنہ فتنہ ر مچائی پھرواں
 ٹنگاں وانگ ٹولی دے چک کے تے فلک چکے دے پائی پھرواں
 اہل حرم دی لیکے آ ملاں جھنڈے فتنی فتنہ دے لاتی پھرواں
 توں گستاخ حضور دا ہو کے تے
 ساکاواری خرین دی چائی پھرواں

دین فروش ملاں

جابل قاسمی دین فروش ملاں تانی وانگ بے غیرتاں ہک جاناں ایں
 پتہ چیداوی بھارا توں دیکھناں ایں مال ہوا ہدے اک بک جاناں ایں
 کدی مفتی محمود ذابنے چیل کدی کول ہزاروی ہک جاناں ایں
 توں ایں قاسمی ایسا د کاؤ سودا
 جیہڑا مال خرچے او دھروک جاناں ایں

شیطان دا ٹولا

فِتْنَةُ قَدْ وَالَافِتْنَةُ كَرُمَلَاں بے ایمان پُتر بے ایمان دا اے
ایہدے دھکیاں تر جبر غلط کیتا مسلماناں دے پاک قرآن دا اے
اوسے آیت دا بدل مفہوم و تاجتھے تذکرہ نبی دی شان دا اے

ایہہ جو پھر وارا انساناں دے روپ اندر
حافظ ٹولا ایہہ سارا شیطان دا اے

دیوبندی ابلیس کے چیلے

دیوبندی ابلیس دا نام دوجا پتھے بول ایہہ اہل شعور دے نے
شکلوں لگدے نے مسلمان پورے دوجوں بھرے پر حق و جور دے نے
سُڑا اوہ وی حضور وانا اُس کے انہاں تائیں وی سارا حضور دے نے
اوہ وی مُنکر ہے نور دا اے حافظ ایہہ وی مُنکر حضور دے نور دے نے

آج چور سادھن دے

پلن والے انگریز دے ٹکڑیاں تے میں کچھ مور کبتاں ایہہ کچھ مور کہندے
اہل حرم تائیں قتل کرن والے آج اس طراں پایا پاکے شور کہندے
پاسبان اسیں اہل حرم دے آں باہراں کڈھ کڈھ دیکھو مُنہ زور کہندے
نصیر کھاتا ایہہ نیس تے مور کھائے چور سادھاں نوں آج پتے چور کہندے

غلاماں بادا واکتا

غلاماں بادا ایہہ بد معاش کتا واہ جانڈیاں نوں اینویں بھونکدا اے
جہدوں آگوں کوئی مار دا اٹھ سروچ پھیر و انگ کتوریاں ٹونکدا اے
کچھے دتیاں کتیاں و انگ ایہہ وی چکڑہ پیا کٹدا ہراک چونکدا اے
چھتریں مال ایہہ دی صحت ٹھیک ہندی حافظ تیرہ سائوں ایہہ دیاں اے

محقق انور احمد صری لکھتے ہیں :-
(الذہاب الاسلامیہ ۲۹-۳۸۹)

شہر ہوں یا دیہات جہاں ان لوگوں کا بس چلتا وہاں سُنجھے اور قبیحے گرا دیتے۔
اس کی حد یہ ہے کہ بعض یورپین مصنفین ان کو مجذون کے نام سے پکارتے ہیں (حالانکہ یہ لقب
مہانتہ پر محمول ہے۔ اس لئے کہ قہ جات کو مجذوب کی حیثیت حاصل نہ تھی۔ غالباً یہ لوگ ان مساجد
کو سہارا کر دیتے تھے جن میں قہ تہا کرتے تھے۔ وہابیہ کے تشدد کی یہ آخری حد نہ تھی بلکہ
اس سے بھی ایک قدم آگے بڑھ کر انہوں نے مقبروں کو سہارا کر دیا۔ جب وہیاد عرب میں وہ
برسر اقتدار ہوتے تو صحابہ کے مقبروں کو گرا کر ان کو زمین کے برابر کر دیا۔ وہ چہرے چھڑے
اور کو بڑی اجیت اور ان کو صنم پرستی قرار دیتے حالانکہ ان میں ایسی کوئی بات نہ تھی۔

اہل حرین دے قاتل

بے لگام آئے قاسمی ابو جہلا غلط ڈھنگ تیرے کون سین دے نے
اویا واں دے بن گستاخ جیہڑے اوہ کی لگدے شاہ کوئین دے نے
اپنے بیواں دیاں قبریں نوں پٹکے پچھ پتے کرنے جے توں طرفین دے نے
حسین احمد مدنی کہہ دے لالہ تیرا قاتل نجدی سب اہل حرین دے نے

محمد بن عبد الوہاب نجدی کا عقیدہ تھا۔ کہ جملہ اہل عالم و قدام مسلمانان دیار مشرک و
کافرین۔ ان سے قتل و قاتل کرنا اور ان کے اموال کو ان سے چھین لینا حلال
اور جائز بلکہ واجب ہے۔
(الشہاب ثاقب رحمۃ اللہ علیہ حسین احمد مدنی)

محمد بن عبد الوہاب نجدی کو وہابی کہتے ہیں ان کے عقائد عمدہ تھے۔

(فتاویٰ رشیدیہ ص ۵۵)

حوالہ گذشتہ ص ۵۸ :- یا ایہا الناس ضرب مثل فاستمحوالہ ان تذین
تدعون من دون الله لن یغفر الذنوب الا له و ان یسلبکم انبیا
نبیاً لا یستغفر ذلک منہ ضعت الطالب و المطلوبہ (قرآن پاک پ ۳ سورۃ الحج)
ترجمہ :- اے لوگو! کہادت فرمائی جاتی ہے اسے کان نہ کر سکو۔ وہ جنہیں تم اللہ کے سوا پوجتے ہو،
ایک سختی نہ بن سکیں گے اگرچہ سب اس پر اکتھے ہو جاویں۔ اور اگر کبھی کچھ ان سے چھین کر رہ جلتے تو
سے پھڑانہ سکیں گے۔

تفسیر ابن عباسؓ ج ۲ دم سنہ میں لکھا ہے (اللہ کے ہوا مراد بت جہا)۔ تفسیر تفسیر نور منت

بے غیرت

ایہ الفت وہابی دی اوہ نظم ابن جہدے دے دے دل کھول کے تے کھلیاں
گالیاں کڈھیاں نے۔ ایہہ ایسا مرد و شاعر ہے چنے اولیاء کرام نوں دی
معاف نہیں کیستا۔ جیہڑی ساری شاعری ایہی تنقیدی، ترویجی تے تخریبی
اے۔ الفت مرد و نظم دے چند مصرعے اپنی کتاب وچ ابیس
واسطے درج رکیتے نے تاکہ ناظرین میریاں جوابی نظماں پڑھ کے غلط اثر
نہ لین سیں ایہدے جواب وچ جتے دی مصرعے لکھے نے اپنی طبع تے
بو جھریا کے لکھے نے۔ تاکہ الفت غیث نوں ایہہ تہہ لگ جاوے کہ نیوں دی ہر رنگ
وچ لکھن واکہ حال آئیں دی قلم دی نوک توں تشبیر واکم لیناں ہانناں واں۔

عزت ڈاٹمنڈا جے معروف کوئی آدمی تے فیر مزہ آجاندا کچھ قیل و قال دا
کس بیوقوف نال متھا نوں لگے او۔ ہے بار بار اپنا ضمیر نبیوں ٹال دا
عقل سمجھ جیہڑے لاگوں لاگوں دی وی لنگھی نہیں تے پتر جس جہاں نوں ہی اپنے نیں حال دا
قدم ذرا سوچ کے اٹھا تو تیں شیخ صاحب شوہر دے نال متھا نوں کم نہیں کمال دا
مجلد ناس چپ نہ ہے تے چھا ایہہ جہد اے تیر حل کیا اوہ دے رعب تے جلال دا
بڑے بڑے ہوں گے بے غیرتے جہان تے بے غیرتائیں دیکھناں کوئی ہوتا ہونا دا
صرف انتقام دے ایہہ دل جذبات نے خدا دی قسم لوک کہندے تھیں حلال دا

سارا شہر پھسکاں تے پھسکاں ہے پاؤندا ذخیرہ جمع کر لیا سونگناں سے ماں دا
 بہادری واکم کینا اپنے تے وٹوں پر کھو تے چار مٹی بیا اپنی اسی بال دا
 نالے کہندا باجی تے نالے کھو تے گھوڑیا لکھ لعنت تیری این ونگی بھجی چال دا
 خیف تیرے جتے اگے آیدے سارے ہوئے خیف تیری عقل آتے خیف تیرے حال دا
 تہو پھسکے پاسے دی ایہہ کتنا کسے ملک دار کو با دب بھوکی جاندا ٹٹا ہویا دل دا

گتا ایہہوں کہناوی تے کتے دی توہین این

گتا کدی مالک نوں نہیں اکھیاں وکھال دا

اوہ ہیرو یا نامیاں ایہہ ہیریاں دی کان این

نہر نام رکھیا اسی سکتے ہوئے کھال دا

اور سکتے بند بدعتیا او چوٹی دیا مشر کا محاسبہ تے کو کدی اپنے اعمال دا

صا بیا ربایا شہرا بیا کیا بیا او۔ توں کی بھلا لگناں این حبیب لایزال دا

بدعتی مردود کی تے عاشق رسول کی توں قدر سمجھ ساسھوں آکے آمنت لے لال دا

تیری بچ روی تے ایہہ شوہر ہڈیاں ویکھ کے سوال ای نہیں سید اہند تیرے تے نلا دا

سارے لوک جان دے ایہہ کہنوں بھلا پنوں

حرام دے توں کم کدی ہندا نہیں حلال دا

شوہر اے کمینہ

(استاد وی نظم و اجواب)

بڑا چر کیتی اے ضمیر نال جنگ میں

بڑا چہر رہیا ہاں قلم نوں سنبھال دا

سُن سُن گالیاں میں بڑا چہر صبر کیتا

وٹا نہیں جواب کوئی گال نال گال دا

اک کے اخیر مہن چکناں این مستلم پیا

بوٹھا مہن بھٹناں این پیا اے چنڈال دا

کولوں گالی اک وی نہیں کدھنی حرامہ توں

پورا پور دیتا میں جواب اے سوال دا

سند کی اے تیرے کول دس کھال حرامیاں او

کیوں تینوں پتہ لگا پتر این حلال دا

مَنَاعَ لِّلْخَيْرِ مَعْتَدِ اَنْتُمْ بَعْدَ ذٰلِكَ لَا تَنْبَغِ (قرآن پاک)

نیکی روکنے والا خد سے بڑھنے والا گنہگار ہے بعد اس کے حرام زادہ (ترجمہ شریف علامہ تھانوی)

دہن تیرا گندہ اسے تے گندی اے خوراک تیری

گند وچ رہنا ایں تے گند ایں اُچھال دا

گالیاں وی کڈھی جاویں دین نوں وی وڈھی جاویں

اگ وی عناد وی ایں جگہ جگہ بال دا

لوکاں وی توں ذات پیا بندہ اں کمینیاں اوئے

جاہزہ تے لے ذرا اپنے توں حال دا

توں کیڑا سید ایں اکات دیکھ اپنی توں

اُچی ذات اپنی توں کیڑی ایں وکھال دا

کُتّا تینوں اکھیاں وی گالی تینوں گندی نہیں

سور نوں کی فرق پیت اسور دی مثال دا

گند اے ضمیر تیرا گندا اے ضمیر تیرا

توں پت جا پداں کمینے تے کنگال دا

نطقہ یقینی طور توں کسے غیر دا ایں

رنگ دھنگ سدا اے تیری بول چال دا

گڑھتی تینوں دتی ہوئی گندی اے شوہیاں دی

جہناں نہیں شوہدا ہن کوئی تیرے نال دا

شیخ نہیں توں شیخ پت اہلی شیطان دا ایں

رہیا اہلیس تینوں گودی وچ پال دا

اوہدے موبوں گل کیوں چنگی نکل سکدی اے

جیہڑا گستاخ ہووے آمنہ دے لال دا

اگر گستاخا محبوب دو جہان دیا

توں مہلا کی لگیں رب لا مزاں دا

وار تیرا روکیا اے پچیا لفنگیا اوئے

اپنے میں قلم کوہوں کم لیکے ڈھاں دا

میں جہدوں وار کیتے روویں گاٹوں جھمیاں نوں

فیر کچھ مزہ اوتاں بیٹوں قبیل و قال دا

تیرے کولوں ڈر کے ہیں کداں مہلا چپ رہواں

سالا نہیں کمینیاں توں مصطفیٰ کمال دا

چن و تے مُٹھکا جو منہ نوں بیئر لیندا
دلیاں دے آکھے مل گھٹرائیں لال دا

فیرینوں چھڑیا تے لکھ کے کتاب پوری
چٹھا پیش کراں گا میں تیرے احوال دا

بس کر حافظا نہ طول مضمون کر
دیکھاں گا میں نوں سرے دیا کیہڑا بال دا

توں گستاخ تے میں نعت خواں حضور دا
(کیست بکسر)

نسبت ہے کی بھلا تیری میری شاعری دی
توں گستاخ تے میں نعت خواں حضور دا

رنگ میری شاعری چہ پیار تے مجتال دا
تیرے شعراں وچ رنگ نثر تے فتور دا

توں مثلیت دے ای نمبریاں چہ گم زبناں
میرے کول چانناں بے مشی دے نور دا

گالی تے گلوچ بکواس تیری شاعری چہ
میرے شعراں وچ رنگ کیف تے سرور دا

تیرے شعراں وچ تردید اوہدی شان دی اے
میرے شعراں وچ رنگ شان دے ظہور دا

میں جیہدا کھاوناں ہاں اوہے ای گن گاناں
تیرے وانگ کھا کے نہیں مالکاں نوں گھور دا

میرے سینے وچ اگ عشق رسول دی اے
 تیرے سینے وچ سیک بغض دے تندور دا
 بنی سوہنے گل مختار دایں اُمتی آں
 توں اک اُمتی آیں بنی مجبور دا
 عاجزی دے زرنال بھولی میری بھری زہندی
 تیرے پتلے وچ سودا کبر تے غرور دا
 میں وصال اُنس تے خلوص دے بہشت وچ
 توں متلاشی رہناں قینیاں دی حور دا
 توں اوہدے نقص دی تلاش وچ سدا رہناں
 میں متلاشی رہناں عظمتاں دے طور دا
 تیرے وانگ کر ڈا بے ادبی نہیں اولیاء دی
 میں بجاویں پتلا ہاں غیب تے قصور دا
 تیرے پتلے وچ فیض سارا ای شیطان دلاے
 میرے کول فیض بنی فیض گنجور دا

تیرے کول سنگتاں نے نجد والے ٹوے دیاں
 میں اک سنگی ہاں مدینے والے پور دا

اولیاء کرام دیاں قربتاں نصیب میرے
 توں اک رہن والاں ولیاں توں دور دا

کتنے اک نعت حوال تے کتنے گستاخ بھڑا
 کس کی مقتابلہ اے شیر دا تے سور دا

نجدیاں و ہابیاں دے کتنے ایہہ نصیب وچ
 حافظ نے جو پیتا ہوا جام آیں طہور دا

عرشِاں دی سیر

وَاہ سبحان اللہ شانِ شبِ اسری کیسی حسنِ انزوں ہے راتِ نوری
عرشِ فرشِ تے کون و مکان توڑی چھما چھم نئی برسے برساتِ نوری
اُج وی کیلتا المقدس دی رات و انگول شجر و حجر پئے پڑھ ملو نوری
کیونکہ فرشِ توں عرشِ عظیم اُتے کئی ولے دی جانی براتِ نوری
ایسے واسطے باغِ فردوس اندر پنھی وچ خوشیاں چھپاوندے
آئی آئی معراجِ دی راتِ آئی
جئے ہوا دے داؤنڈیاں پاوندے

حکمِ مولا یحییٰ روحِ الامین آئے نبی پاک دے پاس پیغامِ لیکے
آپ سٹے ہوئے سن اُتہانی دے گھر جدوں آیا پیغامِ غلامِ لے کے
بڑے شوقِ سیتی وحیِ عرضِ کیتی نامِ پیار یحییٰ خیر الانام لیکے
اُٹھو اُٹھو حبیبِ خدا اُٹھو حادِمِ آبا سینہاں سلام لیکے
تلیاں اپنے پیراں دے نال نال جبرائیلِ ابنِ جگا وندا اے

جگا گے آنحضور تے عرضِ کیتی

مولا آپ نوں یاد فرما وندا اے

کہہ رہے حور و غلمانِ رضوانِ قدسی منتظر ہے باغِ نعیم کہہ رہے
کہہ رہے آدم تے حضرت داؤد علیہ السلام تے موسیٰ کلیم کہہ رہے
کہہ رہے حضرت یعقوب اسحق یوسف حضرت نوح تے ملک سلیم کہہ رہے
پیا پاکِ تعلین دی خاک با بھولِ جنبش کروا لے عرشِ عظیم کہہ رہے
سن کے روحِ الامین یحییٰ کہہ رہے وَا آپ رب دے شکر گزار ہوئے
آپ کوثر یحییٰ وضو حضور کر کے
جگے جگتی پہن تیار ہوئے

حاضر کیستا جبریل براقِ نوری جیہڑا آندا اسی نال سجا کے تے
لاڈا عرشِ وَا اُتے اسوار ہو یا سہرا نوری لبین وَا لاکے تے
شامل ہوئے براتِ دے نال نوری، نوری مشعلِاں خوب جلا کے تے
باگِ بھڑی جبریلِ امین وحیِ جیج پڑھی پھر وچ و جا کے تے
پایا جھرمٹِ فرشتیاں نوریاں نے گھڑیاں آئیاں خمارِ سرور ویاں

مختاں مختاں عطران دے پئے پھڑکا ہون

مختاں مختاں ملن مہتابیاں نورِ دیاں

نور و نورِ برات سی نوریاں دی جھڑیاں رحمت دے بدلاں لائیاں سن
 روشن نہیں سی نال ستاریاں دے فہک دلوں دی خداں مکائیاں سن
 نکتے خوراں سن گاؤندیاں گیت نور سی کدھر دج دیاں نور سی شہنائیاں سن
 چہرا چمکدا دوجے اوکھ کے تے خوراں جتنی سب شرمائیاں سن
 او دھرنج حضور دی جائی آ ایدھر خبر نہیں ذرا دی فرشیاں نوں

او دھرنج مہمان دے اون دیاں

غرش اتے اڈیکال سن عرشیاں نوں

ہیسی رب و احکم اسمائیاں نوں پہن ہار شنگار غلمان سارے
 سہرے صلے دے پڑھن خوراں قدسی مٹھلی فرش و چچان سارے
 کر کے دوزخ نوں بند تے جنتاں نوں خوبال ترکیب سبحان سارے
 جدول تیک نہ میرا محبوب آوے کھڑے منتظرین رضوان سارے
 چار چند آج لا دیو چند اندر تارے دہلکاں مارے نظر آون

عطر ہیز ہواواں دے اون بے

سمے ہر سو بہار دے نظر آون

سوہنے مدنی محبوب دی جیج ایدھر مسجد اقصیٰ وچ ٹھہر گئی آکے تے
 اٹھ کے نبیاں رسولان سلام کیتے نال ادب و سیس نوا کے تے
 سارے نبیاں دے بنے امام آقا و سی وحی اذان سنا کے تے
 لیکے سوہنے نوں فیر براق نور سی اپنی منزل تے ٹھہرایا جا کے تے
 جا کے سید سرتا املتھکی اتے جبرائیل براق دی بس ہو گئی

اگے جان تھیں کئی کتراؤن دونوں

گل و س تھیں پھیرے و س ہو گئی

پھیر رف رف جو تیز رفتار والا حاضر خدمت حضور دے آن ہویا
 پیٹھے رف رف تے میرے حضور جس دم رف رف وچ رفتار طوفان ہویا
 پہنچے عرش عظیم دے کول جس دم اڈن مٹی پھر حکم یزدان ہویا
 سن کے حکم حضور دے دل اندر جوڑے کھولن و اجدول دھیان ہویا
 او سے ویلے ایہ غیبیوں ندا آئی اگا نہہ آجا اے میرے محبوب آجا

جوڑے کھولن دی کوئی نہیں لوڑ بینوں

سنے جوڑیاں میرے مطلوب آجا

خبروں آقا نے عرش تے قدم دھریا عرش اعظم نوں فیر قرار ہو یا
 اُدُن مَنیٰ آپیا ریا ہو زنیڑے حکم پر دیوں پروردگار ہو یا
 رملے قصر لاہوت وچ نور دونوں فرق قَاب قَوْسَیْن وچکار ہو یا
 اُدُن یا اَحْمَد اُدُن یا اَحْمَد پھر وی حکم ایہو بار بار ہو یا
 غیبوں فیراک وار آواز آئی ذرا ہو ز نزدیک اے یار آجا
 پاکے سرمہ ماذاغ دا وچ اکھیں

کرے سوہنیاں میرا دیدار آجا

الغرض وچ پروردے دے جہا کے تے خوب حق دے آپ دیدار کیے
 بہہ کے سوہنے نے رحمت آغوش اندر رُج رُج کے خوب پیار کیے
 آئی یاد جد اُمت تے اوس ویلے دفتر بخشش دے پیش ستار کیے
 کیہا حق نے نہ گھبرا پیار سے تیری اُمت دے بیرے میں پیار کیے
 نہو طالب مطلوب نے وچ پروردے لکھاں راز دنیا را سرار کھولے

کئی ہو روجی غیبی خزانیاں دے

بھیت یار نے سامنے یار کھولے

فیر یار نے یار نوں دُواع کیتا سیرِ حُجّت دی خوب کرا کے تے
 طرح طرح دے تحفے عطا کیتے راز و نیاز دے وچ چھپا کے تے
 فَا وَحٰی اِلٰی عَبْدِہٖ وَ اٰلِہٖ وَ سِیِّمُوْلَاہٖ اٰیۃ سُنَا کے تے
 شان و شوکت دے نال حضور آئے سر تے تاج شفاعت پا کے تے
 کئی برس گزار کے عرش اُتے گھر آئے تے عجب تصویر ڈھکی

بستر آپ دا اونویں سی گرم حافظ

اونویں حرکت دے وچ زنجیر ڈھکی

بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

شاعر ابستت حافظ محمد حسین حافظ کے دیگر نقیہ شہیادے

حبیب اعظم	جو بار بار دفعہ چھکر مارکیٹ میں آتی ہے جس میں فلمی وغیر فلمی طرزوں میں لکھتیں، رباعیات اور مناقب غوث پاک پیش کئے گئے ہیں۔ صفحات ۹۶ ہدیہ روپے
طیب اعظم	حضور غوث پاک کی شان میں لاجواب مجموعہ۔ علاوہ ازین رقت آمیز نعتیں اور نظمیں، شہیدِ بلا کی شان میں رباعیات مختلف موضوعات پر پیش کی گئی ہیں۔ صفحات ۹۶ ہدیہ روپے
مستان اکعبہ	بہترین نظموں کا لاجواب شاہکار جس کی اکثر نعتیں ریڈیو پر پڑھی جاتی ہیں جسکی ایک نعت پاک (شہنشاہ حبیبیہ مدینہ دیام) جسے ہر صاحبِ حرفت نے پسند فرمایا ہے۔ مرثیہ جادو اور مناقب بھی پیش کئے گئے ہیں۔ صفحات ۹۶ ہدیہ روپے
بغداد و احسن	یہ تو نام ہی سے ظاہر ہے کہ یہ کتاب حضور غوث پاک کی شان میں ہوگی، اس میں غوث پاک کی شان میں مناقب اور دوپٹے پیش کئے گئے ہیں۔ پر کیف نعتوں کے علاوہ ابوسعبدیق، عمر فاروق، عثمان غنی اور مولانا رضوان اللہ علیہم اجمعین کی شان میں رباعیات پیش کی گئی ہیں۔ صفحات ۹۶ ہدیہ روپے
سرور ای سرور	پندرہ سو نعتوں کا مجموعہ جس میں اکثر نعتیں حضور صلی اللہ علیہ وسلم کی ولادت باسعادت پر لکھی گئی ہیں۔ صفحات ۹۶ ہدیہ روپے
جام سرور	اردو اور پنجابی نعتوں کا بیشمال شاہکار جس کی مشہور نعت پاک ہے۔ (نعت ہے زندگی نعت ہے بندگی)۔ صفحات ۹۶ ہدیہ روپے
خواجہ بیٹی	جو کہ پہلی بار مارکیٹ میں آ رہی ہے۔ بہترین ادبی نظموں کا مجموعہ۔ شاعر نے نظموں کے رنگ میں زور خاص کر کے منظرِ ظہار لکھتے گئے ہیں غلط سوسائٹی میں بیٹھنے اور بری محفلوں کا اثر لینے والے لڑکے اور لڑکیوں کو راہِ راست دکھانے کی کوشش کی گئی ہے۔ حافظ صاحب کی اس رنگ کی پہلی اور آخری کتاب ہے۔ صفحات ۹۶ ہدیہ روپے

(ملنے کے پتے)

فیض صاحب کی نیا کتاب میں چھپے بازار میں آگئی ہیں

نور دی بارش	اس کتاب میں حضور کے علم غیب پر مفصل اور دلچسپ بحث کی گئی ہے نیز ایک نظم (شیشہ) جو کہ اس کتاب کی زینت ہے۔ نیز حضور کے معجزات بھی اس کو شکار لکھا ہے۔ یہ کتاب بار بار دفعہ چھپ کر فرو ہو چکی ہے اور اب بھرقت بعد چھپ کر بار بار میں آگئی ہے۔ بڑا سا ۸۰ صفحاں ۸۰ ہدیہ روپے
آدم دی ولاد	مختلف نے اتنا اسے لکھا آج تک جتنی نعتیں مختلف موضوعات پر لکھی ہیں وہ سب جمع کر کے پیش کر دی ہیں۔ صفحات ۸۰ ہدیہ روپے
ہیریاں دی گان	اس کتاب کے اندر حضور کے حاضر ناظر ہونے کے ثبوت میں مفصل اور دلچسپ بحث کی گئی ہے۔ دیگر منفرد نظموں سے بھی اس کو شکار لکھا ہے۔ یہ کتاب بہت مدت کے بعد چھپ کر مارکیٹ میں آئی ہے۔ صفحات ۹۶ ہدیہ روپے
سیر گنبد و نظار	سیر گنبد کے مکین کی تعریف و توصیف میں بیشمال کتاب جسکی ایک ایک مصرعہ عشق مجاہد سے سرشار ہے یقیناً اس کے کلام کو پڑھنے والے سچے عاشق سیر گنبد کے نظار کر لیتے ہیں جس میں کلمہ پاک کا ذکر، دوسرے شریفانہ ذکرہ نیز حضور کے حجاز اس کتاب کے اوراق کی زیبا نش بنے ہوئے ہیں۔ یہ کتاب بھی تیسری دفعہ چھپ کر بازار میں آئی ہے۔ صفحات ۹۶ ہدیہ روپے
رحمتان دی گان	رحمۃ اللعالمین کی شان میں بہترین گلہ سترہ عقیدت جسکی ایک ایک مصرعہ عشق مصطفیٰ میں دو باتوں نظر آئیگا۔ بہترین نعتوں نظموں اور رباعیوں سے بھرپور مجموعہ۔ یہ کتاب بھی بہت زیادہ کے بعد تیسری دفعہ چھپ کر بازار میں آئی ہے۔ صفحات ۹۶ ہدیہ روپے
پیام جبریل	ولادت، کیف پرور اور نعت و منقبت کی فخریہ پیشکش۔ اس کتاب میں مصنف نے بالکل اچھوتے انداز میں پیش کیا ہے۔ پیام جبریل کی ہر نعت پاک کو نعت خوانانِ عظام، صوفیاء و کرام پسند فرمایا ہے۔ نیز دوسرے جات اور رباعیات بھی اس کے اوراق سجائے گئے ہیں۔ جدید طرز سے اسکو مزین کیا گیا ہے۔ بڑا سا ۱۲۴ صفحاں ۱۲۴ ہدیہ روپے

(ملنے کے پتے)

جام نور

نویں لفظیہ کلام و انوال مجموعہ جہد اشتہار کافی عرصے توں کتاباں وچ پڑھ کے آئے اوہن چھپ کے مارکیٹ وچ آگیا۔ جام نور ڈاک ڈاک شر

حضور دے مستانیاں تے دیوانیاں نئی کیف و مستی دے بھر پور جام پیش کر دالے۔ مدینے والے دے عاشقاں نئی نعت و منقبت و احسین شاہکار کملی دے دیاں محفلاں و اتمکلا حضور دیاں یاداں نوں تازہ رکھن نئی حسین یادگار۔ نعت خواناں دیاں مین پسند طرز انال سجا کے ایہ عقیدت و اگلا ستر پیش کیتا۔ اعلیٰ کاغذ۔ صفحات ۹۶۔ ہدیہ روپے

نور و امنارہ

گنبد خضریٰ دیاں ٹوری کزناں دی لشکر اک اک معرے اندر لشکر دی لے شعر شعروں نور مصطفیٰ و انکارہ مہندالے۔ ایس

کتاب بیچ خاص فودتے شعراں کڈ رنگ وچ نئی اپنے سینے دے درویش رکتے نے۔ اوہدی یاد وچ رون و البان اکھیاں دے اتھرو دکھائے۔ اوہ عشق وچ ترپن پھرک والے دل دی صدا پیش کیتا۔ اک اک شعر و اسہار لیکے کئی دے دی بارگاہ وچ حاضر نئی قراواں کیتیاں۔ میر میر وچ نام تمام سندھراں و ارونا ریا لے۔ ایس کتاب نئی ترپن و الاسہر اک عاشق اپنے اکا دل دی کیفیت محسوس کرے گا۔ ایس کتاب وچ بجز فرقت تے صداں دی آگ وایک اسی سیک لے۔ نعت خوان حضرات دے عظیم تحفہ۔ بڑا سا نر۔ صفحات ۹۶۔ ہدیہ روپے

فیضان باہو

جہد وچ سلطان العارفین حضرت سلطان باہو دے دوسرے تے سب حریف مکرنگ وچ اپنی عقیدت واپورا پورا اظہار کیتا لے

اک سی حریف سلطان الاولیاء سلطان زمانہ حضرت سلطان حبیب رحمۃ اللہ علیہ دی یاد وچ پیش کیتی لے۔ ایس کتاب دے تمام شعراں دے راہین مریدین دے دلاں نوں گراؤن دی کوشش کیتی اے۔ کیف و سرور دیاں لذتاں نال بھر پور۔ فیضان باہو و امیر معرے وچ نور۔ حتیٰ باہو دی عظمت دے شعر وچ رنگ ترپن پھرک و اسہر مناقب وچ وچنگ نمایاں طور تے نظر آؤند لے۔ اعلیٰ کاغذ۔ صفحات ۸۸۔ ہدیہ روپے

شاعرِ اہل سنت الحاج حافظ محمد حسین، حافظ قادری رضوی

دے پنجابی، اُردو نعتیہ شہ پارے
جو بار بار پڑھنے کو دل کرے

مرشدی محمد سرور احمد

منگتا حضورِ دا

لڑی لشکارا

چھد کے کنڈے

مہکاں حضورِ دیاں

پیسا مہجر بل

چہرہ حضورِ دا

نورِ دامسارہ

حافظ دیاں نعتاں

سرکاری گلی میں

(نیا مجموعہ)

شہرِ مدنیہ ایسا ہے

نیشنل پبلشرز
Ph: 7352022

ناشر
اکبر پبلشرز